

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A
MATEŘSKÁ ŠKOLA SVITAVY,
NÁMĚSTÍ MÍRU 73

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

PRO ROK 2025 / 2026

Zodpovědné osoby:

Mgr. Jakub Velecký – ředitel školy

Mgr. Květa Daševičová – školní metodik prevence

Obsah

1. Základní údaje o škole	4
2. Současný stav problematiky	6
3. Personální zajištění prevence	9
4. Potřebnost a cíle MPP	11
5. Vymezení cílové skupiny	12
6. Způsob realizace	13
6. 1. Základní kompetence a klíčové oblasti	13
6. 2. Specifická primární prevence	14
6.2.1. Všeobecná primární prevence	14
6.2.1.1. Preventivní témata v ŠVP	14
6.2.1.2. Preventivní programy pro třídy	16
6.2.2. Selektivní primární prevence	17
6.2.3. Indikovaná primární prevence	17
6. 3. Nespecifická primární prevence	18
6.3.1. Nespecifická primární prevence v ŠVP	18
6.3.2. Volnočasové aktivity	22
7. Znalostní kompetence žáků	23
8. Metody a formy práce se žáky	24
9. Vyhodnocení preventivní strategie	25
10. Kontakty s jinými organizacemi	25
11. Program proti šikanování	27
11. 1. Šikana	27
11.1.1. Znaky, stadia šikany, signály upozorňující na šikanu	27
11.1.2. Co můžeme dělat při podezření na šikanu	29
11.1.3. Prevence šikany	30
11.1.4. Šikana zaměřená na učitele	30
11. 2. Kyberšikana	31
11.2.1. Specifické znaky kyberšikany	31
11.2.2. Prevence kyberšikany	31
12. Přílohy	32
Příloha č. 1 - Krizový plán pro řešení šikany	32
Příloha č. 2 - Krizový plán pro řešení kyberšikany	33
Příloha č. 3 - Postup školy při výskytu podezřelé látky a při podezření na užití omamné látky žákem	34

Příloha č. 4 - Krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS	40
Příloha č. 5 - Vyhodnocení Ročního minimálního programu pro rok 2019/2020	41

1. Základní údaje o škole

Název organizace:	Základní škola a mateřská škola Svitavy, nám. Míru 73
Sídlo:	náměstí Míru 73, 568 02 Svitavy
IČO:	49328271
Vedení školy:	Mgr. Jakub Velecký – ředitel školy Mgr. Miroslava Turinská – zástupkyně ředitele pro ZŠ Kateřina Mitašová – zástupkyně ředitele pro MŠ
Vedoucí vychovatelka:	Kateřina Pikovská
Školní poradenské pracoviště:	Mgr. Jitka Svojanovská – výchovná poradkyně, vedoucí ŠPP
(ŠPP)	Mgr. Lenka Šauerová – speciální pedagog, koordinátor inkluze Mgr. Květa Daševičová – školní metodik prevence Veronika Šabrňáková – sociální pedagog Lenka Buchtová – sociální pedagog
Kontakty:	Tel: 461 533 627 Mobil: 603 447 596, 731 441 551 Sborovna: 725 136 046, 731 495 184 Družina: 605 311 922 Výchovná poradkyně: tel: 730 578 293
e-mail:	skola@synam.cz
ID datové schránky:	q8wmsvw

Třídy, počty žáků, třídní učitelé, kontakty, asistentky:

TŘÍDA	POČET ŽÁKŮ (chl. / dív.)	TŘÍDNÍ UČITEL	KONTAKT NA TŘ. UČITELE	ASISTENT PEDAGOGA
1.	27 (12/15)	Mgr. Lucie Schafferová	lucie.schafferova@synam.cz	
2. A	16 (10/6)	Mgr. Gabriela Ivánková	gabriela.ivankova@synam.cz	Veronika Teplá
2. B	16 (10/6)	Mgr. Nikola Dolečková	nikola.doleckova@synam.cz	
3. A	22 (9/13)	Mgr. Jana Schindlerová	jana.schindlerova@synam.cz	Gabriela Nová
3. B	20 (10/10)	Mgr. Romana Štoudková	romana.stoudkova@synam.cz	Bc. Jana Bártová
4.	21 (11/10)	Ivana Seidlová	ivana.seidlova@synam.cz	
5. A	22 (6/16)	Mgr. Renata Štaudová	renata.staudova@synam.cz	Lenka Juříková
5. B	19 (5/14)	Mgr. Petra Grundová	petra.grundova@synam.cz	Lenka Holomková
6. A	16 (12/4)	Mgr. Markéta Brázdová	marketa.brazdova@synam.cz	
6. B	17 (7/10)	Mgr. Eva Langerová	eva.langerova@synam.cz	Bc. Miloslava Trejbalová
7.	23 (12/11)	Mgr. Andrea Šatavová	andrea.satavova@synam.cz	Zdeňka Hubinková Ivana Dvořáková
8. A	22 (8/14)	Mgr. Tereza Bajerová	tereza.bajerova@synam.cz	Lucie Sússová
8. B	22 (8/14)	Mgr. Zuzana Kořístková	zuzana.koristkova@synam.cz	Šárka Bednářová
9. A	22 (11/11)	Mgr. Pavel Adámek	pavel.adamek@synam.cz	Martina Ducháčková
9. B	22 (11/11)	Mgr. Dagmar Štulpová	dagmar.stulpova@synam.cz	Irena Marková

Další pedagogičtí pracovníci:

PEDAGOGICKÝ PRACOVNÍK	KONTAKT
Mgr. Jakub Velecký - ředitel školy	jakub.velecky@synam.cz
Mgr. Miroslava Turinská - zástupkyně ředitele školy	miroslava.turinska@synam.cz
Mgr. Květa Daševičová – metodik prevence	kveta.dasevicova@synam.cz
Mgr. Jitka Svojanovská – výchovný poradce	lenka.sauerova@synam.cz
Mgr. Lenka Šauerová – speciální pedagog	lenka.sauerova@synam.cz
Mgr. Miroslava Báčová	miroslava.bacova@synam.cz
Mgr. Pavlína Daňková	pavlina.dankova@synam.cz
Mgr. Ivana Pešková	ivana.peskova@synam.cz
Mgr. Denisa Kseňáková	denisa.ksenakova@synam.cz
Mgr. Milada Hudská	milada.hudska@synam.cz

Mateřská škola:

Berušky - Kateřina Mítášová, Lucie Kovářová, Zuzana Mašláňová

Žabičky - Radka Vojtová, Hana Šrámková, Marie Vrobelová

Sluníčka - Eliška Dvořáková, Tereza Myšková

Školní družina:

Pikovská Kateřina vedoucí vychovatelka

Šályová Hana vychovatelka

Hana Burianová vychovatelka

Denisa Kolenová vychovatelka

Mateřská dovolená:

Martina Hašková, Zuzana Dobiáš-Jílková, Barbora Navrátilová, Marie Gloserová, Lenka Vaverková

2. Současný stav problematiky

Škola vytváří minimální preventivní program (MPP) jako základní nástroj prevence. Jde o komplexní systémový prvek v realizaci preventivních aktivit, program je jednou ročně vyhodnocován (sleduje se účinnost a jeho průběh). Pro školu je závazný. Na tvorbě a realizaci MPP se podílejí všichni vyučující a tematické bloky jsou zakomponovány do plánu učiva v průběhu celého roku.

Nárůst různých rizikových jevů včetně zneužívání návykových látek v populaci mládeže a dětí školního věku se stává celospolečenským problémem. Děti patří k nejohroženější skupině. Proto je důležité zahájit primární prevenci právě v době základní školní docházky, poskytnout žákům co nejvíce informací (přiměřeně k věku žáků), naslouchat jejich problémům a otevřeně s nimi hovořit i na neformální úrovni.

Popis prostředí

ZŠ a MŠ Svitavy, nám. Míru 73 je úplnou městskou základní školou, která je od roku 2025/26 sloučena se školou mateřskou Marie Majerové ve Svitavách.

Kapacita mateřské školy je 84 dětí, aktuální počet žáků mateřské školy je 70, z toho 37 chlapců a 33 dívek. V současné době má školka 3 třídy, dvě třídy pro děti ve věku 2 – 5 let a jedna třída pro děti s povinným předškolním vzděláváním. Vzdělávání probíhá v zrekonstruovaných třídách, jejichž prostory jsou více než velkorysé, a je vedeno moderní cestou díky programu „Začít spolu“. Jeho smyslem je dát dětem dostatek prostoru, aby si samy nacházely cestu, aby se nebály chybovat a samy toužily dojít k cíli, obohatit je o vědomosti, ale bez drilu a s ohledem na jejich potřeby a touhy. Děti zkoumají svět takový, jaký je, učí se nezávisle na sobě, spolu a od sebe navzájem. Právě proto je v MŠ upraven i režim dne: děti, které nevyžadují poobední spánek, si dopřejí relaxační chvíli a poté si přejdou k činnostem, které je aktuálně zajímají, avšak tak, aby nerušily ty, které spánek potřebují. Hravou formou se i takto dozvídají o rozmanitosti světa a lidí v něm, učí se respektu a ohleduplnosti.

Kapacita základní školy je 500 žáků, pro školní družinu 120 dětí. Aktuální počet žáků základní školy je 305, z toho 151 chlapců a 154 dívek. V současné době má škola 15 tříd od 1. až do 9. ročníku. Školní družinu tvoří čtyři oddělení. O provoz se stará 6 provozních zaměstnanců. Základní škola Svitavy, nám. Míru 73 má svoji dlouhou historii. Byla založena v roce 1878. Nachází se přímo v samém centru města, na hlavním svitavském náměstí. Má vhodnou polohu pro dojíždějící žáky, neboť leží v blízkosti autobusového nádraží. Škola je zařazena do seznamu památek kulturního dědictví, a proto veškeré rekonstrukce prochází schvalovacím řízením orgánů památkové péče. V přízemí školy se nachází vstupní vestibul, do kterého mohou žáky doprovázet zákonní zástupci. Napravo od vestibulu je vchod do šaten, který je otevírán panem školníkem v 7:30, žáci již bez zákonných zástupců vcházejí do šaten, přezouvají se a odcházejí do tříd. Dalším vstupem do školy je hlavní vchod, který je zabezpečený systémem Intercom a volně nepřístupný cizím osobám. Návštěvníci musí zvonit na kancelář školy a teprve pod dohledem některého ze zaměstnanců školy jsou vpuštěni dovnitř. V přízemí se dále nachází vchod do sklepních prostor, kde se nachází kotelná apod., kam žáci nemají přístup. Dále pak místnost školní družiny, dvě odborné učebny a WC. V těchto prostorách se žáci samostatně nepohybují, do učeben se stěhují se zvoněním.

V prvním patře školy se nachází sborovna, kancelář školy a ředitelna, a dále pak kmenové třídy 1. stupně. Z 1. patra vedou dvojce schody do 2. patra, a to v přední části chodby a v zadní části chodby. Na patře jsou chlapecké i dívčí toalety.

Ve druhém patře školy se nachází kabiny, odborné učebny a kmenové třídy 2. stupně. Z 1. patra vedou dvojce schody do 2. patra, a to v přední části chodby a v zadní části chodby. Zároveň jsou v zadní části schody do spodního patra, kde se nachází tělocvična a odborné učebny výtvarné výchovy a pracovních činností. Zde se žáci samostatně nevyskytují. Žáci nemají rovněž povoleno se svévolně pohybovat mezi patry školy. Na 2. patře jsou chlapecké i dívčí toalety.

Riziková místa školy jsou především toalety, kdy se žáci nejčastěji během velké přestávky scházejí, někdy se nevhodně chovají a porušují školní řád (například používání mobilu, které je školním řádem zakázané, přelézání zdí z jedné kabinky do druhé apod.). Na každém patře školy je každou přestávku pedagogický dozor, který na žáky dohlíží.

Hlavní aktivity

- odpovědnost za systematické vzdělávání pedagogických pracovníků v metodikách preventivní výchovy, v technikách pedagogické preventivní práce, nácviky praktických psychologických a sociálně psychologických dovedností, techniky rozvíjení osobnosti, metody vytváření pozitivních vztahů mezi žáky a řešení problémových situací,
- systémové zavádění etické a právní výchovy, výchovy ke zdravému životnímu stylu, oblastí preventivní výchovy do výuky,
- uplatňování různých forem a metod působení na jednotlivce a skupiny dětí a mládeže, zaměřeného na podporu rozvoje jejich osobnosti a sociálního chování,
- vytváření podmínek pro smysluplné využití volného času dětí a mládeže,
- spolupráce s rodiči a osvětová činnost pro rodiče,
- průběžné sledování konkrétních podmínek a situace ve škole z hlediska rizik výskytu rizikového chování a uplatňování různých forem a metod umožňujících včasné zachycení ohrožených dětí a mladistvých,
- diferencované uplatňování preventivních aktivit a programů speciálně zaměřených na jednotlivé rizikové skupiny dětí a mládeže.

STAV ŠKOLY Z HLEDISKA RIZIKOVÝCH JEVŮ

Vztah učitel – žák

Budujeme vzájemnou důvěru mezi učitelem a žákem. Žák ví, že se může na učitele obrátit a bude respektován jeho názor, jeho potřeby. Učitel se zajímá o žáka, podněcuje dialog. Učitel získává důvěru žáka i prostřednictvím budování vztahu s rodinou, sociálním prostředím žáka. Při řešení problémů je učitel otevřen komunikaci s žákem, s rodičem, širší rodinou, ostatními pedagogy, výchovným poradcem, atd. Na základě dosažení dohody o společných cílech a postupech **dochází k celkové a jednotné podpoře žáka.**

Skupinová práce

Žáci část vyučování spolupracují - ve dvojicích, ve skupinách, při projektových dnech i ve skupinách napříč třídami. Učitel, popř. asistent pedagoga, věnuje pozornost spolupráci ve skupinách, podporuje naslouchání, zapojení všech členů skupiny, reflektuje s žáky skupinovou práci a podporuje tak rozvoj kompetencí **týmové práce, řešení konfliktu** (učitel podporuje odpovědnost žáka za řešení konfliktu). Je to jeden ze základních způsobů předcházení šikaně.

Žáci se učí vést diskuzi, vyjadřovat své názory, naslouchat druhým a vhodným způsobem reagovat na kritiku. Jednou z možností je například vedení komunitního kruhu, ve kterém má každý právo **diskutovat** na základě pravidel diskuse, **sdílet** své pocity, obavy, radosti, zážitky, podněty k životu třídy, klást otázky.

Celoškolní projekty

V rámci projektů se žáci mohou blíže seznámit s děním kolem sebe a aktuálními tématy. Umožňují intenzivní spolupráci tříd v rámci ročníku. Celoškolní projekt navíc podporuje spolupráci žáků napříč třídami a napříč ročníky. Žáci se navzájem poznávají a dokáží spolupracovat starší s mladšími. Je to podstatný prvek prevence šikany starších vůči mladším.

Sebehodnocení jako zpětná vazba

Žákům se dostává zpětné vazby od učitele. Jsou informováni o svém pokroku i nedostatcích. Je oceňováno úsilí žáka a míra jeho pokroku bez srovnávání s výkonem ostatních. Je podporován jeho individuální talent a zájem. Diferenciace výuky může probíhat prostřednictvím práce ve skupinách podle zaměření žáka. Pomáháme žákovi vybudovat si důvěru v sebe, ve vlastní síly, pozitivní vztah k okolnímu světu.

Komunikace se zákonnými zástupci, veřejností

Učitelé nabízejí všem zákonným zástupcům možnost **individuální konzultace**. Zákonní zástupci mají také možnost navštívit i výuku (Den otevřených dveří). V případě, že je potřeba řešit nějaký problém, mohou o tomto informovat především třídního učitele na **třídních schůzkách**. Zákonný zástupce každého žáka obdrží informace v **brožuru školy**, které budou obsahovat nezbytná telefonní čísla a adresy, základní seznam změn chování, které by se mohli u jejich dětí vyskytnout, ale i několik užitečných rad, jak se zachovat, zjistí-li u svého potomka závislost či stane-li se jejich dítě obětí šikany. Pokud projeví zájem, je možnost pro ně zajistit či doporučit seminář nebo besedu s odborníkem. Zákonní zástupci jsou zapojeni do preventivního programu i prostřednictvím anket a **dotazníků** týkajících se nejen výuky, ale i prevence. Na jejich dotazy a připomínky škola zpětně reaguje.

Již několikátý rok se koná v závěru školního roku **ředitelská rodičovská schůzka** (konec června), kdy ředitel školy zve všechny rodiče našich žáků na schůzku do velké tělocvičny. Zde jsou seznamováni s průběhem uplynulého školního roku a s plánovanými změnami. Rodiče mohou pokládat dotazy, které jim ředitel školy zodpovídá.

Pedagogická diagnostika

Každý vyučující věnuje pozornost žákům, registruje signály o možném problému žáka a hledá příčiny a vhodné formy nápravy. Pokud je třeba, spolupracuje s rodiči a výchovným poradcem, metodikem prevence a speciálním pedagogem, kteří se mohou zapojit do diagnostického a terapeutického procesu.

Řešení přestupků

Porušování školního řádu týkající se držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy, je klasifikováno jako hrubý přestupek a jsou vyvozeny patřičné sankce. Je sledováno i další rizikové chování - šikana, kyberšikana, sebepoškozování, vandalismus, brutalita, rasismus atd. Při jejich zjištění je přistoupeno k následujícím opatřením (viz Příloha: Krizový plán):

1. zajištění důkazů, ochrana oběti,
2. individuální pohovor se žákem, žáky (obětí, agresorem, spolužáky),
3. jednání s rodiči,
4. doporučení kontaktu s odborníky,
5. v případě nezájmu rodičů uvědomění sociálního odboru, oddělení péče o dítě,
6. v případě situací s oznamovací povinností oznámení Policii ČR,
7. následuje práce se žáky, třídním kolektivem, je pozván odborník.

3. Personální zajištění prevence

Ředitel školy

Sleduje efektivitu prevence rizikových jevů. Sleduje problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. Spolupodílí se na komunikaci a řešení problémů se zákonnými zástupci problémových žáků. V případě potřeby svolává výchovnou komisi, které se účastní (dle individuálního případu a aktuální potřeby) zákonní zástupci, třídní učitelé či další z pedagogů, asistenti pedagoga, členové ŠPP, pracovníci orgánů péče o dítě nebo externích organizací (Bonanza, SVP Alfa apod.).

Školní poradenské pracoviště

Náplní práce ŠPP je prevence a řešení problémového chování, dále pomoc při výchově a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, péče o žáky nadané a žáky s neprospěchem. ŠPP řeší problémy se školní docházkou, jako je neomluvená a vysoká omluvená absence. Významnou náplní práce je také kariérní poradenství a profesní orientace žáků. Vedoucí ŠPP je výchovná poradkyně. ŠPP se pravidelně schází každý měsíc, jsou pořizovány záznamy z jednání.

a) Výchovný poradce

Výchovný poradce koordinuje společně s metodikem prevence a speciálním pedagogem aktivity školy v oblasti prevence. Učitelé i žáci mají možnost poradit se o svých problémech. Zaměřuje se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými. Učitelé informují výchovného poradce o výskytu potíží žáka (osobnostní, rodinné, vztahové), náhlém i trvalém neúspěchu v učení, obtížné komunikaci, konfliktu s rodiči, porušování pravidel soužití ve škole žákem apod. Poskytuje pomoc při výchově a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, péče o žáky nadané a žáky s neprospěchem, pomáhá vyučujícím při tvorbě IVP a shrmažďuje je, stejně jako zprávy z poradny. Významnou náplní práce je také kariérní poradenství a profesní orientace žáků. Má na starosti hladký průběh podávání přihlášek na střední školy a učiliště. Konzultuje problémy s odbornými pracovišti – SPC, PPP.

b) Metodik prevence

Metodik prevence vytváří minimální preventivní program, podílí se na jeho realizaci. Komunikuje s učiteli v oblasti primární prevence, v případě vzniklého problému dává podněty k možné nápravě. Spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence. Koordinuje předávání informací o prevenci či výskytu rizikového chování ve škole, dokumentuje průběh preventivní práce školy. Hodnotí realizaci minimálního preventivního programu. Učitelé informují metodika prevence o případech výskytu rizikového chování ve třídě, signálů o potížích žáka (osobnostní, rodinné, vztahové), náhlém i trvalém neúspěchu v učení, obtížné komunikaci, konfliktu s rodiči, porušování pravidel soužití ve škole žákem, apod. Metodik prevence navrhuje opatření, s třídními učiteli či speciálním pedagogem dle potřeby provádějí individuální konzultace s dětmi, s rodiči, informuje o možnostech odborné péče a další pomoci (adresář sociálních služeb, linku bezpečí, apod.). Jedná se sociálním odborem. Konzultuje problémy s odbornými pracovišti – SPC, PPP, SVP.

c) Speciální pedagog, vedoucí asistentů

Speciální pedagog provádí diagnostiku a depistáž žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a zařazuje je do speciálně-pedagogické péče. Dále se podílí na přípravě a vyhodnocování individuální integrace žáků se SVP, provádí speciálně-pedagogické diagnostické činnosti, poskytuje poradenskou a konzultační pomoc žákům a jejich zákonným zástupcům. Spolupracuje na případech výskytu rizikového chování ve třídě.

Vedoucí asistentů spolupracuje se pedagogickými pracovníky školy a školními asistenty, vytváří podporu inkluzivního školního klimatu. Koordinuje společné vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP), vede o nich přehledy. Vytváří snímky školy pro školská poradenská zařízení. Zajišťuje komunikaci škola – žák/zákonný zástupce – školské poradenské zařízení (ŠPZ), dále pak komunikaci ohledně žáků se SVP v rámci pedagogického sboru.

d) Sociální pedagog

Sociální pedagog spolupracuje na sestavení plánů doučování dle projektu ROMA a koordinace s rodinami. Vede individuální pohovory s asistentkami pedagogů a učiteli (supervize). Zajišťuje koordinaci spolupráce školy a rodiny, preventivní působení proti předčasnému ukončování školní docházky, podporu dosahování co nejvyšší kvality ve vzdělávání romských dětí a zabezpečování úspěšného přechodu žáků základních škol na střední školy. Integruje žáky do školního prostředí a podporuje úspěšnou socializaci. Koordinuje doučování z projektu ROMA. Poskytuje mediaci mezi školou a rodiči (dle potřeb a možností provádí terénní práci) a kooperuje s jinými subjekty (policie, PPP, OSPOD, atd.) Komunikuje s pedagogy a poskytuje jim informace potřebné ke zvolení vhodného přístupu k žákovi a zároveň chrání práva učitelů ve vztahu k agresivně chovajícím se rodičům.

Pedagogičtí pracovníci

Všichni pedagogičtí pracovníci se v rámci své výuky (mimo jiné) věnují rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností (komunikace, spolupráce apod.), učí podle principů a metod v rámci koncepce školy. Pozorováním žáků při výuce (popř. o přestávkách – dohledy) provádějí průběžnou diagnostiku za účelem včasného rozpoznání problému. O případných problémech informují třídního učitele.

Třídní učitel je v kontaktu se zákonnými zástupci žáků své třídy, a to prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace. Na začátku školního roku vždy provede se žáky volbu třídní samosprávy. Dále pak tvoří třídní pravidla (ideálně společně se žáky na základě individuálních potřeb třídy) a dohlíží na jejich dodržování. V případě nedodržování pravidel a školního řádu řeší prohřešky, kontaktuje zákonné zástupce, informuje je. V případě výskytu závažnějších či déle trvajících problémů ve třídě informuje metodika prevence a řeší problémy ve spolupráci s ŠPP. Na pedagogických radách hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhují opatření.

Ke zjištění aktuálního stavu rizikových jevů ve škole jsou využívány dotazníkové metody, práce třídních učitelů a třídní samosprávy a připomínky dětí školního parlamentu. Třídní učitel s pomocí metodika prevence či speciálního pedagoga provádí hodnocení sociometrického dotazníku ve své třídě.

- Třídní samospráva** – je volena v každé třídě na začátku školního roku. Žáci si ze svých řad volí starostu třídy, místoparostu a další členy (pokladník, květinář, apod.) Především starosta (místoparosta) pak komunikuje se třídním učitelem ve věcech týkajících se třídy a kolektivu, vztazích v něm apod. Má také možnost se v případě potřeby obrátit na pracovníky ŠPP či vedení školy.
- Žákovský parlament (školní samospráva)** – skládá se ze zástupců z každé třídy, a to většinou starosty a místoparosty třídy. Zvolen však může být jakýkoli žák třídy. Parlament se schází každý týden v pondělí odpoledne. Vedoucí parlamentu jsou Mgr. Eva Langerová a Mgr. Pavel Adámek. Zástupci tříd a prostřednictvím nich pak i celé třídní kolektivy dostávají informace o chodu školy, mají možnost se spolupodílet na rozhodování týkajících se žáků školy, vytvářejí podněty a spolupracují na zlepšování chodu školy. Pravidelná setkání každý týden umožňují kontinuální práci a prevenci rizikového chování ve třídních kolektivech i napříč školou. V letošním roce je předsedou městského parlamentu náš žák Matěj Havránek z 9.A.

Rada školy

Rada školy se schází 2x ročně, a to v říjnu a červnu. Mimořádné schůzky se pořádají dle potřeby. Složení rady školy:

- zákonní zástupci nezletilých žáků: Pavlína Navrátilová, Radka Marie Trunečková
- zástupci pedagog. pracovníků školy: Pavel Adámek, Pavlína Daňková
- zástupci zřizovatele: Roman Poláček, Kateřina Junková

4. Potřebnost a cíle MPP

Škola ve spolupráci se zákonnými zástupci vychovává žáky ke zdravému životnímu stylu. Svou činností a působením na žáky přispívá k rozvoji dítěte, a to jeho vzděláváním a socializací ve skupině dětí. Prevence předpokládá řadu spolupracujících složek. Vedle rodiny, škol a školských zařízení jsou to orgány sociálně právní ochrany dětí, zdravotnická zařízení, místní samospráva, poradenské instituce ve školství, duchovní sdružení, policie, kulturní střediska, zájmové organizace, podnikatelské subjekty apod.

Za problémy v oblasti primární prevence u dětí a mládeže jsou považovány:

- nedostatečná ochrana dětí před alkoholem a pasivním kouřením v rodině a na veřejnosti,
- vysoká společenská tolerance k legálním drogám,
- mobilní telefony, internet,
- liberalizace drogové politiky,
- absence pocitu zodpovědnosti za vlastní zdraví,
- podceňování primární prevence,
- prevence pouze ve škole, absence prevence v rodinách, po skončení vyučování nemožnost postihu, nekontrolovatelnost žáků,
- absence právního vědomí.

a) Cíle dlouhodobé

- výchova ke zdravému životnímu stylu,
- rozvoj a podpora sociálních kompetencí,
- funkční informační systém, funkční systém vzdělávání pedagogických pracovníků, vícezdrojové a víceleté financování projektů primární prevence,
- zapojování rodičů do života školy,
- pravidelné zapojování do grantového systému prostřednictvím vlastních projektů.

Cílem působení v oblasti prevence je dítě odpovědné za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku

- s posílenou duševní odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům,
- schopné dělat samostatná (a pokud možno správná) rozhodnutí,
- s přiměřenými sociálně psychologickými dovednostmi,
- schopné řešit, případně schopné nalézt pomoc pro řešení problémů,
- s vyhraněným negativním vztahem k návykovým látkám,
- podílející se na tvorbě prostředí a životních podmínek.

b) Cíle střednědobé

- založit *Výkaznictví*, seznámit s ním ostatní pedagogické pracovníky a zajistit jeho funkčnost – třídní učitelé a ostatní pedagogičtí pracovníci pravidelně dodávají podklady o preventivních programech ve svých třídách či předmětech.

c) Cíle krátkodobé

- mapování potřeb v oblasti primární prevence,
- pravidelné zařazování programů primární prevence ve všech ročnících školy, s tématy vhodnými pro danou věkovou skupinu,
- zařazování intervenčních programů pro třídní kolektivy, ve kterých se vyskytl nějaký problém.

5. Vymezení cílové skupiny

Strategie je zaměřena na všechny žáky 1. - 9. ročníku základní školy, se zvláštním přihlédnutím k dětem ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, dětem s nedostatečným prospěchem a s některými typy specifických vývojových poruch chování. Zvýšená pozornost je pak věnována třídním kolektivům, ve kterých se vyskytlo rizikové chování. S takovou třídou se pak dále pracuje v rámci selektivní primární prevence.

V letošním školním roce probíhá **projekt ROMA** - doučování slabších a romských žáků, koordinace spolupráce školy a rodiny, preventivní působení proti předčasnému ukončení školní docházky, podpora dosahování co nejvyšší kvality ve vzdělávání romských dětí a zabezpečování úspěšného přechodu žáků základních škol na střední školy. Rovněž se snaží integrovat žáky do školního prostředí a podporuje úspěšnou socializaci.

Vedení školy dbá na propojenost v rámci školy a školky, funkční informační systém směrem od vedení školy k pedagogickým pracovníkům. Každé čtvrtletí se konají tzv. strategické porady, na kterých se řeší aktuální témata týkající se školy a jejího fungování. Tyto porady svolává vedení školy a účastnit se jich mohou všichni zaměstnanci školy. Pravidelně se jednou měsíčně také scházejí členové ŠPP, v případě potřeby pak rovněž s vedením školy či třídními učiteli. Intenzivní vzdělávací aktivity jsou směřovány k členům ŠPP – výchovný poradce, metodik prevence a speciální pedagog/ koordinátor inkluze. Vedení školy také zajišťuje další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Do systému informování jsou zapojeni všichni zákonní zástupci žáků. Zvýšená individuální pozornost je věnována zákonným zástupcům žáků tříd, kde se vyskytly negativní jevy jako šikana (zákonní zástupce jak agresorů, tak obětí) nebo výskyt návykových látek. Několikrát ročně se schází výbor SRPDŠ, jehož členové z řad zákonných zástupců žáků jsou vybíráni ideálně z každé třídy naší školy. Každý ze zákonných zástupců má pak samozřejmě také možnost kontaktovat třídního učitele i ostatní vyučující svého dítěte, a to buď v jejich konzultačních hodinách, nebo kdykoli jindy po vzájemné domluvě. Také mohou v případě potřeby kontaktovat přímo vedení školy.

6. Způsob realizace

6. 1. Základní kompetence a klíčové oblasti

Základními kompetencemi prevence v rámci podpory zdraví a zdravého životního stylu jsou:

- zvyšování sociální kompetence – rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomění si důsledků jednání,
- posilování komunikačních dovedností – zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku,
- vytváření pozitivního sociálního klimatu – pocitu důvěry, bez nadměrného tlaku na výkon, zařazení do skupiny, práce ve skupině vrstevníků, vytvoření atmosféry pohody a klidu, bez strachu a nejistoty,
- formování postojů ke společensky akceptovaným hodnotám – pěstování právního vědomí, mravních a morálních hodnot, humanistické postoje apod.

Klíčové vyučovací oblasti jsou:

- oblast přírodovědná (biologie člověka, fyziologie, biologické účinky drog, chemické aspekty drog),
- oblast zdravého životního stylu (výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, podmínky správné výživy, volný čas),
- oblast společenskovední (proces socializace jedince, užší a širší společenské prostředí, jedinec ve vzájemné interakci se sociálním prostředím),
- oblast rodinné a občanské výchovy (postavení rodiny ve společnosti, vedení domácnosti, správná výživa, zdravý vývoj a příprava na život, formy komunikace, zvyšování sociální kompetence dětí a mládeže, subjekty participující v oblasti prevence drog),
- oblast sociálně právní (právní aspekty drog, práva dítěte, význam a cíle reklamy),
- oblast sociální patologie (postoj společnosti ke zneužívání drog, delikventní chování, kriminalita, xenofobie, šikanování, rasismus).

6. 2. Specifická primární prevence

Cílem specifické primární prevence je předcházení rizikovému chování. Ve školním prostředí je realizována pomocí zařazování preventivních témat do výuky na 1. i 2. stupni a preventivních programů pro třídní kolektivy.

6.2.1. Všeobecná primární prevence

Všeobecná primární prevence je taková, kdy při aktivitách zohledňujeme věk cílové skupiny. Takováto prevence je realizována v naší škole dvěma způsoby:

1. zakomponováním do ŠVP a výuky v jednotlivých třídách,
2. preventivní programy vedené většinou externími organizacemi v jednotlivých třídách.

6.2.1.1. Preventivní témata v ŠVP

Témata prevence rizikového chování jsou zakomponována do Školního vzdělávacího programu naší základní školy. Jsou tak propojena s průřezovými tématy a klíčovými kompetencemi žáků. Realizována jsou pak napříč třídami v průběhu celého školního roku, a to především v následujících předmětech:

- Výchova ke zdraví
- Občanská výchova
- Přírodověda
- Přírodopis
- Český jazyk
- Prvouka
- Chemie

1. stupeň

Ročník	Téma	Předmět
1. – 3.	Prevence rizikového chování v dopravě - bezpečnost v dopravě	Prvouka
1. – 3.	Prevence šikany a záškoláctví - naše škola, třída – komunikace, vztahy mezi spolužáky	Prvouka
1. – 3.	Prevence šikany - mezilidské vztahy, pomáháme si	Prvouka
3. – 4.	Prevence krizových situací spojených s násilím - místo, kde žijeme, riziková místa a situace	Vlastivěda
4.	Prevence kyberšikany - elektronická komunikace, chat, sociální sítě, pravidla bezpečnosti na internetu	Český jazyk
4. – 5.	Prevence rizikového chování v dopravě - předcházení krizovým situacím, první pomoc, důležitá telefonní čísla	Přírodověda
4. – 5.	Prevence šikany a záškoláctví - mezilidské vztahy, etické zásady, rizikové situace a chování, předcházení konfliktům, zvládání emocionality	Vlastivěda
5.	Prevence sexuálního rizikového chování - nemoci přenosné a nepřenosné, ochrana před HIV atd.	Přírodověda
5.	Prevence v adiktologii - návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek	Přírodověda

2. stupeň

Ročník	Téma	Předmět
6.	Prevence šikany - komunikace, konflikty, pravidla soužití mezi spolužáky, vrstevníky, v komunitách	Výchova ke zdraví
6.	Prevence poruch příjmu potravy - výživa a zdraví	Výchova ke zdraví
6.	Prevence rizikového chování v dopravě - bezpečnost chování v silničním provozu	Výchova ke zdraví
6.	Prevence v adiktologii - vyhledávání informací z tisku s následnou besedou	Občanská výchova
6.	Prevence šikany - sdružování lidí (třída, parta, oddíl), spolupráce dětí ve škole, v obci, v osobním životě, postavení dítěte ve skupině, mezilidské vztahy (agresivita, šikana, osočování, urážení)	Občanská výchova
6.	Prevence rasismu a xenofobie - projekt multikulturní výchovy „Žij s námi nebo vedle nás“	Český jazyk, dějepis
7.	Prevence rasismu a xenofobie - tolerance ve společnosti, k národnostním menšinám (princip solidarity)	Občanská výchova

7.	Prevence vandalismu - hmotné a duševní vlastnictví	Občanská výchova
7.	Prevence v adiktologii - nabídka knih z MěK, následná beseda	Občanská výchova
8.	Prevence šikany - vztahy lidí, rovnost, solidarita	Občanská výchova
8.	Prevence rasismu a xenofobie - mezinárodní vztahy, lidská práva, situace pomoci lidem v nouzi a v ohrožení	Občanská výchova
8.	Prevence sexuálního rizikového chování - sexuální výchova, zdravé životní návyky	Přírodopis
8. – 9.	Prevence v adiktologii - vznik, výroba a účinky návykových látek, jejich vliv na člověka	Chemie
9.	Prevence šikany - komunikace, spolupráce, empatie, pomáhající a prosociální chování	Výchova ke zdraví
9.	Prevence sexuálního rizikového chování - předčasná těhotenství, manželství nezletilých, ochrana před přenosnými chorobami	Výchova ke zdraví
9.	Prevence poruch příjmu potravy a sebepoškození - rizika ohrožující zdraví, negativní vlivy prostředí	Výchova ke zdraví
9.	Prevence v adiktologii - zneužívání návykových látek, mechanismy vzniku závislostí, hazardní hry, drogová scéna	Výchova ke zdraví

6.2.1.2. Preventivní programy pro třídy

V každé třídě 1. i 2. stupně probíhají preventivní programy organizované školou ve spolupráci s externími organizacemi. Tyto programy jsou zaměřené na prevenci rizikového chování s ohledem na věk žáků.

Vzhledem déle trvajícím nouzovému stavu v loňském roce a potřebě dovysvětlit a procvičit učivo se preventivní programy na letošní rok omezily na jeden na třídu (s výjimkou 4. a 6. tříd).

Ročník	Prevence	Náplň	Organizátor	Časová organizace
1. tř.	Zdravé vztahy, šikana	Začátek – adaptační program – pro nově vzniklé třídní kolektivy	PPP Ústí nad Orlicí	3 vyuč.hod.
1. tř.	Osobní bezpečí	Vlastní bezpečí – prevence úrazů, náhodného požití neznámých látek apod.	PČR Svitavy	1 vyuč.hod.
2. A	Osobní bezpečí	Vlastní bezpečí – prevence úrazů, náhodného požití neznámých látek apod.	PČR Svitavy	1 vyuč.hod.
2. B	Osobní bezpečí	Vlastní bezpečí – prevence úrazů, náhodného požití neznámých látek apod.	PČR Svitavy	1 vyuč.hod.
4. tř.	Využití volného času	Pomoc s problémy, školou, řešení různých témat, kvalitní využití volného času	Díra Bonanza	2 vyuč.hod.
4.	Rizikové chování v dopravě	Dopravní výchova , bezpečnost na silnici i chodníku k ochraně zdraví a života. Žáci si	SVC Tramtáryje	2 vyuč.hod.

		vyzkouší různé dopravní situace "na vlastní kůži" pod vedením zkušeného lektora.	Svitavy	
5. A	Osobní bezpečí, rizikové chování	Rizikové chování – prevence v oblasti návykových látek, adrenalinových sportů, kyberšikany, šikany	PČR Svítavy	2 vyuč.hod.
5. B	Osobní bezpečí, rizikové chování	Rizikové chování – prevence v oblasti návykových látek, adrenalinových sportů, kyberšikany, šikany	PČR Svítavy	2 vyuč.hod.
6. A	Osobní bezpečí, rizikové chování	Rizikové chování – prevence v oblasti návykových látek, adrenalinových sportů, kyberšikany, šikany	PČR Svítavy	2 vyuč.hod.
6. B	Osobní bezpečí, rizikové chování	Rizikové chování – prevence v oblasti návykových látek, adrenalinových sportů, kyberšikany, šikany	PČR Svítavy	2 vyuč.hod.
6. A, 6. B. dívky	Zdraví, hygiena, puberta, vztahy mezi vrstevníky	„Dospívám, aneb život plný změn“ - jak aktivně rozvíjet a chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný., menstruační cyklus, správné hygienické návyky, puberta, vztahy	MP Education, s.r.o.	45 minut
6. A, 6. B chlapani	Zdraví, hygiena, puberta, vztahy mezi vrstevníky	„Na startu mužnosti...krok první, druhý“ ... anatomie a mužské pohlavní orgány, hormony, změny fyzické, vhodná životospráva, správné hygienické návyky, preventivní prohlídky, sexuální orientace, změny psychické a sociální, dospívání - pocity, vztahy, sebevědomí, bezpečnost	MP Education, s.r.o.	45 minut
7.tř.	Osobní bezpečí, rizikové chování	Rizikové chování – prevence v oblasti návykových látek, adrenalinových sportů, kyberšikany, šikany	PČR Svítavy	2 vyuč.hod.
8. A	Návykové látky	Revolution train – informovanost v oblasti zneužívání návykových látek, právní povědomí spojené se zneužíváním návykových látek a rizikové chování	PČR Svítavy	2 vyuč.hod.
8. B	Návykové látky	Revolution train – informovanost v oblasti zneužívání návykových látek, právní povědomí spojené se zneužíváním návykových látek a rizikové chování	PČR Svítavy	2 vyuč.hod.
9. A	Návykové látky	Revolution train – informovanost v oblasti zneužívání návykových látek, právní povědomí spojené se zneužíváním návykových látek a rizikové chování	PČR Svítavy	2 vyuč.hod.
9. B	Návykové látky	Revolution train – informovanost v oblasti zneužívání návykových látek, právní povědomí spojené se zneužíváním návykových látek a	PČR Svítavy	2 vyuč.hod.

		rizikové chování		
9. A, 9. B	Rizikové sexuální chování	„Hrou proti AIDS“ peer program – žáci žákům, interaktivní program zaměřený na prevenci nechtěného těhotenství a sexuálně přenosných infekcí včetně AIDS	SZŠ Svitavy + Státní zdravotnic. ústav Praha	90 minut, říjen 2022
9. A, B	Psychohygiena + finanční gramotnost	Návštěva a seznámení s centrem Pestalozzi, jaké služby nabízí, oblast sociální, finanční a právní gramotnosti. Jak se vyrovnat s psychickou zátěží a stresem.	Krizové centrum Pestalozzi	2 vyuč.hod.
9. A, B	Finanční gramotnost, emoční stabilita	Beseda na téma bytové problematiky, finanční gramotnosti a emoční stability vedená paní Barborou Košťálovou (jak se dá vše zvládnout i poté, co se člověk ocitl na dně)	Barbora Košťálová, město Svitavy	2 vyuč.hod.

6.2.2. Selektivní primární prevence

Je taková prevence, která se realizuje u skupiny, kde lze předpokládat výskyt rizikového chování. Zahrnuje tedy žáky a kolektivy, do nichž patří, u kterých jsou ve zvýšené míře přítomny rizikové faktory pro vznik a vývoj různých forem rizikového chování. Je zabezpečována externími organizacemi (PPP, SVP Alfa, PČR, apod.)

V naší škole je selektivní primární prevence aplikována v případech, kdy např. zjistíme, že se ve třídě vyskytne žák, který kouří. Pak je pro celý kolektiv zajištěn preventivní program proti kouření. Tento program je pak realizován i ve třídě paralelní, ve které (vzhledem k věku) lze předpokládat výskyt rizikového chování také.

7. tř.	Adaptační odpoledne	Jednodenní adaptační odpoledne za účelem stmelení npvě vzniklého kolektivu (spojení dvou šestých ročníků za účasti odborných pracovníků (SVP Alfa). Cílem je upevnění a stmelování nového kolektivu, aktivity na podporu spolupráce, komunikace apod.
--------	---------------------	---

7. tř.	právní odpovědnost	Intervenční program o vhodném chování a právní odpovědnosti žáků vedený PhDr. Erichem Stündlem – na základě incientu, který proběhl mezi některými žáky naší školy v loňském šk.roce	koordinátor prevence kriminality Svitavy
8. B	právní odpovědnost	Intervenční program o vhodném chování a právní odpovědnosti žáků vedený PhDr. Erichem Stündlem	koordinátor prevence kriminality Svitavy

Projekt **Škola bez nikotinu** – v letošním školním roce se zapojujeme do projektu, který má za úkol zvýšit povědomí žáků o nebezpečí kouření a používání dalších tabákových výrobků. Projekt bude probíhat v obou 6. ročnících a 9. ročnících v hodinách Výchovy ke zdraví. Zahrnuje vstupní dotazník na toto téma, besedu o kouření s odborníkem a pracovní listy, kterým se v každé třídě budou vyučující VZ věnovat.

6.2.3. Indikovaná primární prevence

Tento druh primární prevence se věnuje jedincům, u kterých je buď velký předpoklad výskytu rizikového chování, nebo se u nich již vyskytuje. Je zabezpečována externími organizacemi (PPP, SVP Alfa).

V naší škole je indikovaná primární prevence aplikována u žáků, u nichž se vyskytlo rizikové chování (např. záškoláctví), byli zařazeni do dlouhodobého programu SVP (SVP Alfa většinou na dobu 3 měsíců) a poté se vrací zpět do třídního kolektivu. V takovémto případě se žákem přijde pracovník SVP do třídy s cílem začlenit žáka zpět do kolektivu.

6. 3. Nespecifická primární prevence

Cílem nespecifické primární prevence je rozvoj zdravého klimatu ve třídě a škole, posilování dobrých vztahů mezi dětmi, aktivity volnočasové, kulturní, apod. Cíl je více všeobecný, a to výchova v oblasti zdravého rozvoje osobnosti a životního stylu. Takováto prevence je realizována v naší škole dvěma způsoby:

1. zakomponováním do ŠVP a výuky v jednotlivých třídách,
2. volnočasové aktivity (kroužky) vedené vyučujícími či externími pracovníky.

6.3.1. Nespecifická primární prevence v ŠVP

Témata zaměřená na posilování dobrých vztahů mezi dětmi, komunikaci, ohleduplnost a toleranci a zdravý rozvoj osobnosti a životního stylu jsou zakomponována do Školního vzdělávacího programu naší základní školy. Jsou tak propojena s průřezovými tématy a klíčovými kompetencemi žáků. Realizována jsou pak napříč třídami v průběhu celého školního roku, a to především v následujících předmětech:

- Výchova ke zdraví
- Občanská výchova
- Přírodověda
- Přírodopis
- Český jazyk
- Prvouka
- Chemie
- Tělesná výchova
- Praktické činnosti

1. stupeň

Ročník	Téma	Předmět
--------	------	---------

1. – 3.	Bezpečnost v dopravě	Prvouka
1. – 3.	Naše škola, třída – komunikace, vztahy mezi spolužáky	Prvouka
1. – 3.	Lidé kolem nás – rodina, mezilidské vztahy, pomáháme si	Prvouka
1. – 3	Člověk a jeho zdraví – zdravý životní styl, péče o zdraví	Prvouka
3.	Správnost vnímání mediálních sdělení	Český jazyk
3.	Riziková místa, etické zásady, rizikové chování, předcházení konfliktům	Prvouka
3.	Člověk a jeho zdraví - osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku	Prvouka
4.	Elektronická komunikace, chat, sociální sítě, pravidla bezpečnosti na internetu	Český jazyk
4.	Místo, kde žijeme – riziková místa a situace	Vlastivěda
4. – 5.	Člověk a příroda – rizika v přírodě, předcházení rizikům	Přírodověda
4. – 5.	Dopravní výchova – předcházení krizovým situacím, první pomoc, důležitá telefonní čísla	Přírodověda
4. – 5.	Manipulativní záměry reklamy v médiích	Český jazyk
4. – 5.	Lidé kolem nás – rodina, soužití, mezilidské vztahy, etické zásady, rizikové situace a chování, předcházení konfliktům, zvládnutí emocionality	Vlastivěda
5.	Lidé kolem nás – soužití, nesnášenlivost mezi lidmi	Vlastivěda
5.	Péče o zdraví - zdravý životní styl a výživa, první pomoc, nemoci přenosné a nepřenosné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (HIV/AIDS), prevence nemocí a úrazů, osobní, intimní a duševní hygiena, čísla tísňového volání, návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, označování nebezpečných látek	Přírodověda
5.	Člověk ve společnosti – osobní bezpečí, bezpečné chování v rizikovém prostředí, rizikové situace (šikana, týrání, sexuální zneužití, situace hromadného ohrožení), partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy – rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, etická stránka vztahů, mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená, postup v případě ohrožení	Přírodověda
1. – 5.	Relaxace, zdravotně zaměřené činnosti, hygiena, předcházení úrazům, první pomoc, bezpečnost při pohybových činn., pravidla fair play	Tělesná výchova

2. stupeň

--	--	--

Ročník	Téma	Předmět
6.	Vztahy mezi lidmi a formy soužití, rodina, komunikace v rodině, konflikty, pravidla soužití mezi spolužáky, vrstevníky, v komunitách	Výchova ke zdraví
6.	Zdravý způsob života a péče o zdraví, hygiena, pohybová aktivita a zdraví, výživa a zdraví	Výchova ke zdraví
6.	Dopravní výchova, bezpečnost chování v silničním provozu, bezpečné chování v dopravních prostředcích a na zastávkách	Výchova ke zdraví
6.	Prevence drogových a jiných závislostí, vyhledávání informací z tisku s následnou besedou	Občanská výchova
6.	Život ve společenství - sdružování lidí (třída, parta, oddíl), spolupráce dětí ve škole, v obci, v osobním životě, postavení dítěte ve skupině, mezilidské vztahy (agresivita, šikana, osočování, urážení)	Občanská výchova
6.	Naše škola, obec, naše vlast - práva a povinnosti, vzdělání pro život, společenská pravidla a normy, vandalismus, zásady správné životosprávy, příprava na vyučování, využití volného času	Občanská výchova
6.	Život ve společenství - rodina a právo, náhradní rodina, postavení dětí v rodině (práva dětí), kapesné, jak sestavit rozpočet rodiny, úspory, vklady, investice	Občanská výchova
6.	Projekt multikulturní výchovy „Žijí s námi nebo vedle nás“	Český jazyk, dějepis
7.	Morálka - mravní hodnoty, kultivované chování, volní vlastnosti, využití volného času, tolerance ve společnosti, ke spolužákům, k národnostním menšinám (princip solidarity), formování postojů, duševní vlastnictví a jeho ochrana, asertivita	Občanská výchova
7.	Majetek, vandalismus, hmotné a duševní vlastnictví, finanční gramotnost - sestavení jednoduchého rozpočtu domácnosti, vyrovnaný rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti	Občanská výchova
7.	Lidská práva, vztahy lidí, rovnost, nerovnost lidí, specifická práva – práva dětí, nemocných, starých lidí, národnostních menšin, mezinárodní instituce na ochranu lidských práv, dokumenty o lidských právech a úmluva o dětských právech, volby, dětský parlament	Občanská výchova
7.	Vaření, zásady zdravé výživy	Praktické činnosti
7.	V rámci prevence drogových a jiných závislostí: nabídka knih z MěK, následná beseda	Občanská výchova
8.	Člověk ve společnosti - životní cíle, motivace a zájmy, vztahy lidí – vrstevnické, generační, přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovné postavení mužů a žen, lidská solidarita, a nesnášenlivost, lidská práva, situace pomoci lidem v nouzi a v ohrožení	Občanská výchova
8.	Právní odpovědnost, práva a povinnosti občana, základní lidská práva, dětská práva	Občanská výchova
8.	Mezinárodní vztahy, mezinárodní spolupráce, terorismus	Občanská

		výchova
8.	Lidské tělo, sexuální výchova, zdravé životní návyky, účinky návykových látek na organismus, vývoj člověka	Přírodopis
9.	Volba povolání	Občanská výchova
9.	Trestní normy, právní odpovědnost, soudy	Občanská výchova
9.	Finanční gramotnost	Občanská výchova
9.	Osobnostní a sociální rozvoj, sebepoznání, sebepojetí, vnitřní svět člověka, osobní rozvoj, volba povolání, možnosti ovlivňování vlastností, seberegulace, sebeorganizace, sebereflexe, sebekontrola, utváření vědomí vlastní identity	Výchova ke zdraví
9.	Mezilidské vztahy – komunikace, spolupráce, empatie, aktivní naslouchání, dialog, asertivní komunikace, dopad vlastního jednání a chování, hodnotové postoje, rozhodovací dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích, pomáhající a prosociální chování	Výchova ke zdraví
	Vztahy v rodině, předčasná těhotenství, manželství nezletilých, ekonomické a právní otázky rodinného života, potřeby rodiny vzhledem k bydlení, sociální komunikace – využití při výkonu povolání, krizové situace v rodině	Výchova ke zdraví
9.	Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence, stres a jeho vztah ke zdraví - relaxační a regenerační techniky k překonání stresových situací a únavy, aktivní pohyb, rizika stále se zrychlujícího živ. stylu, civilizační choroby, ochrana před přenosnými chorobami – cesty přenosu a prevence, ochrana před nepřenosnými chorobami a úrazy, úrazy a následná péče, základy první pomoci, poskytování adekvátní první pomoci, negativní vlivy prostředí	Výchova ke zdraví
9.	Prevence zneužívání návykových látek, mechanismy vzniku závislostí, hazardní hry, drogová scéna	Výchova ke zdraví
6. – 9.	Pozitivní vzory hrdinů z četby, mezilidské vztahy	Český jazyk
6. – 9.	Zákony a lidé, vzory osobností	Dějepis
6. – 9.	Místa výskytu a pěstování drog, lidské rasy, ohniska národních konfliktů	Zeměpis
6. – 9.	Relaxace, zdravý způsob života, duševní hygiena	Tělesná výchova
8. – 9.	Vznik, výroba a účinky návykových látek, jejich vliv na člověka	Chemie
8. – 9.	Tematické práce k návykovým látkám, lidským vztahům a ke zdravému životnímu stylu	Výtvarná výchova

Ročníkové projekty

Roč.	Název	Náplň
------	-------	-------

1.	Adaptační dopoledne	Jedno dopoledne, seznámení dětí mezi sebou a třídní učitelkou, aktivity na stmelování kolektivu, na podporu spolupráce, komunikace apod.
1.	Adaptační kurz „Veselá škola“	Čtyři setkání budoucích prvňáčků s vyučujícími prvního stupně a budoucí třídní učitelkou, příprava na 1. třídu, seznamovací hry, prevence stresu – nemusím se školy bát.
1.a 2.tř.	Plavání	10 lekcí výuky plavání
3.	Škola v přírodě	Týden ve škole v přírodě v rekreačním areálu. Dopoledne probíhá vyučování, odpoledne aktivity na stmelování kolektivu, podporu spolupráce, komunikace apod.
6.	Adaptační pobyt	Třídenní pobyt na začátku školního roku za účasti odborných pracovníků (SVP Alfa). Cílem je upevnění a stmelování nového kolektivu, aktivity na podporu spolupráce, komunikace apod.
7.	Lyžařský výcvikový kurz	Týden na horách, probíhá výuka lyžování a v odpoledních a večerních hodinách aktivity na stmelování kolektivu, podporu spolupráce, komunikace apod.

Celoškolní projektové dny, týdny

Název, místo	Náplň
Vánoční dílny, Škola	Projektový den, žáci v menších skupinkách pracují na tvorbě vánočních výrobků, procházejí vybraná stanoviště.
Velikonoční dílny, škola	Projektový den, žáci v menších skupinkách pracují na tvorbě velikonočních výrobků, procházejí vybraná stanoviště.
Školní akademie, Fabrika Svitavy	Projektový týden. Třída si společně se svým třídním učitelem, popř. ve spolupráci s ostatními vyučujícími, připraví představení (taneční vystoupení, scénku, apod.). Představení jsou pod vedením garantů zpracována v cca dvouhodinové pásmo, které je moderováno žáky školy. Akademie probíhá ve společenském sále, a to 2x – dopolední pro žáky školy, odpolední pak pro rodinné příslušníky žáků.
HOP týden, trasy po Svitavách + Cihelna SY	Projektový týden rozvíjející u žáků <u>houževnatost</u> , <u>orientaci</u> a <u>přátelství</u> . Jsou vytvořeny smíšené skupiny žáků v rámci tříd. Týmy pod vedením vyučujících plní zadané úkoly (např. šifry, skládačky, práce s busolou, apod.), projdou určitou trasou, jejíž jednotlivá stanoviště si musí vyluštit. Jedná se o trasy s poznáváním místních památek a významných míst Svitav. Součástí týdne je prezentace družstev a zábavné odpoledne pro děti a rodiče.
Olympiáda, stadion Svitavy	Projektový týden. Jsou vytvořeny smíšené skupinky žáků, ideálně tak, aby skupinka obsahovala jednoho žáka z každé třídy (1. – 9). Každá skupinka má svého garanta, což je jeden z vyučujících. Každý člen skupinky se pak účastní nějaké disciplíny, jsou bodováni (s ohledem na věk zúčastněného). Na závěr

6.3.2. Volnočasové aktivity

V letošním školním roce poskytuje naše škola opět širokou nabídku volnočasových aktivit a zájmových útvarů, ve kterých mohou naši žáci trávit svůj volný čas. Všechny kroužky jsou pro žáky zdarma. Snažíme se, aby alespoň do části kroužků chodili společně žáci z různých ročníků, a to i dohromady z 1. a 2. stupně. Cílem je to, aby se učili vzájemné toleranci, naslouchání, spolupráci, komunikaci a pomáhali si. Spolupracujeme také s SVC Tramtáryje Svitavy, v budově naší školy se nachází střelnice a keramická pec.

jméno vedoucího	kroužek	cílová skupina	čas konání	místo konání
M. Kočvara	robotika	6. - 9. třída	pondělí 14:00 - 15:00	Uč. IN 2
J. Velecký	řezbářství	6. - 9. roč.	pátek 12:30 - 13:30	dílna
P. Daňková	Doučování z matematiky	8.	čtvrtek 7:00-7:30	8.B
K. Pikovská	Děti v pohybu	2.- 4.(5.)	čtvrtek 15:00 - 16.00	tělocvična
A. Šatavová	Doučování z němčiny	8.- 9.tř.	pondělí 7:00 - 7:40	7. třída
I. Seidlová	Školní televize	2. stupeň	pátek 7: 00 - 7:40	Uč. IN 2
J. Svojanovská	M - přijímačky	9. A	středa: 13:50 - 14:40	uč. 9. A
J. Svojanovská	English B1	8.a 9. ročník	pondělí 14:00 - 15:00	JAZ
J. Svojanovská, M. Hudská	Pěvecký sbor	3.- 9.	úterý 7:10 - 7:40	JAZ
M. Trejbalová, Z. Kořístková	Šití	5.- 9. ročník	1x za 14 dní	kuchyňka
M. Trejbalová	Vaření	5.- 9. ročník	1x za 14 dní	kuchyňka
I. Pešková	Čj - přijímačky	9.A	pátek: 12:30 - 13.15	9. A
P. Grundová	ČJ - příprava na přijímací zkoušky	9.B	pátek: 7:00 - 7:45	9. B
L. Šauerová	Bezpečně na cestách	3. - 5. ročník	středa: 13:45 - 14:30	3. A
L. Holomková	Kreslení	3.třída	pondělí 13.30-14.15	
D. Štulpová	M - přijímačky	9.B	středa: 14:00 - 14:45	uč 9. B

7. Znalostní kompetence žáků

1. – 3. ročník

- žáci dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků
- znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu
- mají vědomosti o tom, jak udržovat zdraví a o zdravém životním stylu

4. – 5. ročník

- žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě
- znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl
- umí komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc
- umí pojmenovat základní mezilidské vztahy
- umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti
- ví na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva
- mají povědomost o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrašování aj.), je protiprávní
- znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky

6. – 9. ročník

- žáci znají význam harmonických mezilidských vztahů pro zdravý životní styl a zdraví
- respektují odlišné názory či zájmy lidí a odlišné způsoby jejich chování a myšlení, jsou tolerantní k menšinám
- znají a uplatňují vhodné způsoby řešení neshod se spolužáky, spory řeší nenásilným způsobem
- znají vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích
- umí spolupracovat ve skupině a přebírat zodpovědnost za společné úkoly
- znají významné dokumenty upravující lidská práva a sociálně právní ochranu dětí
- znají činnost důležitých orgánů právní ochrany občanů
- uvědomují si podstatu protiprávního jednání a právní odpovědnost za případné protiprávní činy
- umí chápat zdraví ve smyslu holistickém, ve složce fyzické, duchovní, sociální
- umí zhodnotit vhodné a nevhodné zdravotní návyky
- umí vysvětlit své konkrétní postoje a chování z pohledu zdraví
- ví, co je podstatou zdravého životního stylu a snaží se o jeho realizaci
- znají pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace, duševní hygieny
- ví, že zneužívání dítěte je trestné
- umí diskutovat o rizicích zneužívání drog, orientují se v trestně právní problematice návykových látek
- ví, kde hledat odbornou pomoc, v případě potřeby ji dovedou využít
- dokáží komunikovat se specializovanými službami (linky důvěry, krizová centra)
- odmítají projevy brutality a násilí zprostředkované médií a umí o nich diskutovat

Přechod na druhý stupeň základní školy přináší řadu změn a z nich vyplývajících zátěžových situací – změna třídního učitele, střídání vyučujících v jednotlivých předmětech, odchod některých spolužáků (víceletá gymnázia) a příchod nových spolužáků, zvýšené nároky na objem a strukturu učiva. Třídní učitel ve spolupráci věnuje zvýšenou pozornost náznakům výskytu rizikového chování jako např. záškoláctví, šikana, kyberšikana, používání návykových látek. O tomto informuje pracovníky ŠPP či vedení školy, se kterými dále plánuje postup řešení.

8. Metody a formy práce se žáky

- výchova k odpovědnosti za zdraví své i ostatních – vytváření eticky hodnotných postojů a způsobů chování,
- akce zaměřené na zvyšování právního povědomí (využití nabídek různých druhů spolupráce s Policií ČR a městskou policií),
- zaměření pozornosti na projekty prevence drogových závislostí, konzumace alkoholu, tabákových výrobků, vandalismu, rasismu, násilí, komerčního sexuálního zneužívání apod.,
- dovednost volby správné životosprávy - poruchy příjmu potravy – mentální anorexie a bulimie (blok v rámci hodin RV),
- peer programy, besedy apod. věnované sexuální výchově a prevenci AIDS (absolvování vybraných pořadů dle nabídky na základě zkušeností s jejich úrovní z minulých let.),
- akce zaměřené na práci s národnostními menšinami směřující k potlačení rasismu a xenofobie,
- zvyšování příznivého klimatu ve třídních kolektivech formou organizování výletů, exkurzí, přípravných dní či odpolední, adaptačního pobytu, lyžařského výcvikového kurzu atd.,
- organizování akcí směřujících k oživení klimatu ve škole a zábavnou formou zpříjemnění školního prostředí (tematické dny, projektové dny či týdny, sportovní akce, víkendové výjezdy atd.),
- široká nabídka volnočasových aktivit,
- účast v literárních, výtvarných, sportovních a jiných soutěžích,
- ekologická výchova (návštěva spalovny odpadů, výukové programy v rámci přírodovědné stanice, zapojení do vyhlášených ekologických, výtvarných a dalších soutěží),
- školní časopis Slunečník – dává prostor pro tvořivost žáků, zvyšuje zájem a povědomí žáků o dění ve škole,
- školní parlament - rozvíjí zodpovědnost žáků za širší společenství a vzájemné soužití, je prostorem pro zapojení žáků do organizace školy, pravidelná setkání každý týden umožňují kontinuální práci a prevenci rizikového chování ve třídních kolektivech i napříč školou.

Aktivity zaměřené na zákonné zástupce a veřejnost

- zákonní zástupci každého z žáků školy obdrží na začátku školního roku Brožuru s nejdůležitějšími informacemi,
- seznámení se členy a činnostmi ŠPP v brožuře a na internetových stránkách školy,
- seznámení s MPP, Školním řádem, Klasifikačním řádem, ŠVP, ICT plánem, Celoročním plánem, Výroční zprávou a Směrnicí – Prevence rizikového chování na internetových stránkách školy,
- konzultační hodiny a kontakty na vedení školy, třídní učitele, členy ŠPP a další pedagogické pracovníky v MPP, brožuře a na internetových stránkách školy,
- seznámení s obecným nařízením GDPR na internetových stránkách školy,
- nabídka kontaktů na jiné organizace zaměřující se na práci s rodinou a pomoc při řešení problémů či krizových situací na internetových stránkách školy a v MPP,
- seznámení rodičů s postupem školy v případě výskytu rizikového chování v MPP.

Ke zjištění aktuálního stavu výskytu rizikového chování ve škole jsou využívány sociometrické dotazníky, práce třídních učitelů, připomínky dětí, třídní a školní samosprávy,

schránka důvěry, třídnické hodiny, hodiny předmětů výchovného charakteru. Zjišťování je průběžné, v případě potřeby je přizvána pracovnice PPP, K – centra, SVP Alfa, Bonanza apod.

9. Vyhodnocení preventivní strategie

Minimální preventivní program je zpracováván metodikem prevence na příslušný školní rok. Na konci školního roku je vyhodnocen. S minimálním preventivním programem jsou seznámeni všichni pedagogičtí pracovníci školy. Na jeho vyhodnocení se spolupodílí i ostatní pedagogičtí pracovníci, a to stručným vyhodnocením preventivních programů, které proběhly v daný rok v jejich třídách. Vyhodnocení se týká věcné podstaty realizace jednotlivých akcí a aktivit, dává přehled o počtech účastníků, finančních nákladech, vhodnosti jednotlivých programů apod. S MPP a jeho vyhodnocením je automaticky seznamováno vedení školy, ostatní pedagogičtí pracovníci a zákonní zástupci žáků.

Pomocí prostředků poskytujících zpětnou vazbu, dotazníků, různých škál, diskuzí s třídními kolektivy a v případě potřeby individuálních rozhovorů vyhodnocujeme psychosociální klima ve třídách (škole), kázeň a případně i prospěch žáků, zhodnocujeme posun v postojích a hodnotových systémech dětí a výskyt rizikového chování ve škole. Střednědobým cílem MPP je založit on-line Systém Výkaznictví preventivních aktivit, který je zaměřen na získání informací o preventivních aktivitách na škole a je nástrojem k sebereflexi a evaluaci realizovaných preventivních aktivit na škole v uplynulém roce. Hodnocení MPP uplynulého roku je vždy přílohou MPP na následující školní rok. Sociometrické dotazníky a jejich vyhodnocení je uloženo u metodika prevence.

10. Kontakty s jinými organizacemi

TELEFONICKÁ POMOC

- Linka bezpečí (Sdružení Linky bezpečí): 116 111 (nonstop), ZDARMA
- Linka pro rodinu a školu (Cesta z krize): 116 000 (nonstop), ZDARMA
- Linka první psychické pomoci (Cesta z krize): 116 123 (nonstop), ZDARMA
- Linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí (Bílý kruh bezpečí): 116 006 (nonstop), ZDARMA

Název organizace, adresa	Telefon	Služby
Pedagogicko - psychologická poradna Riegrova 2063/11, 568 02 Svitavy Královéhradecká 513, Ústí n.Orlicí PhDr. Petra Novotná Mgr. Markéta Sychrová	461 532 486 465 521 296 776 611 695	Poskytuje pedagogicko-psychologické a speciálně-pedagogické poradenství, pomoc dětem a žákům (3-26 let), jejich rodičům a učitelům škol.
MěÚ Svitavy , T. G. Masaryka 40/25 OSPOD – Bc. Světlana Richtrová	461 550 213	Výkon sociálně-právní ochrany dětí, poskytování poradenství, sociálně-aktivizačních služeb, apod. Výkon funkce romského poradce,

Oddělení soc. péče – Bc. Eva Huschková	461 550 223	sociálního kurátora, opatrovníka. Sociální práce s občany v tíživé životní situaci.
Terénní soc. služby – Bc. Monika Antošová	461 550 221	Sociálně-výchovná preventivní činnost, sociální práce s problémovými skupinami a prevence negativních jevů. Iniciování a koordinace aktivit v oblasti prevence kriminality.
Koordinátor prevence kriminality – Mgr. Erich Stündl	461 550 314	
Městská policie, TGM 35, Svitavy Mgr. Bc. Rostislav Bednář, velitel	461 550 300 (340) tísňová linka: 156	Zabezpečování veřejného pořádku v rámci působnosti města.
PČR, Krajské ředitelství policie Pardubického kraje - obvodní oddělení Purkyňova 1907/2, policejní preventistka a tisková mluvčí Nikol Zavřelová	974 578 111, ústředna 607 056 249	Chrání bezpečnost osob a majetku. Kontaktujeme v případě podezření spáchání trestného činu (v případech, kdy máme ohlašovací povinnost).
SVP ALFA, Purkyňova 284, Svitavy Mgr. Vlasta Pechancová	731 712 458	Poskytuje komplexní pomoc dětem, rodičům a školám v případech výchovných problémů dětí.
Poradna pro rodinu Riegrova 2063/11 568 02 Svitavy Lucie Sadlonová, DiS. (soc.prac.)	461 532 604	Poskytuje odborné poradenství klientům v oblasti osobních partnerských, rodinných a mezilidských vztahů.
Centrum J.J.Pestalozziho– KC Milady Horákové 373/10, Svitavy Mgr. Irena Valtová	461 321 100	Poskytuje poradenství v těžkých životních situacích. Řešení rodinných, partnerských a výchovných problémů. Právní poradenství, oddlužení.
SKP - Centrum, o.p.s. Wolkerova alej 92/18, Svitavy Mgr. Iva Badžuchová (koord.)	777 765 844	Poskytuje pomoc osobám ohroženým domácím násilím.
Dětské centrum Svitavy U Kojeneckého ústavu 520/2, 568 02 Svitavy Bc. Petra Kovářová, DiS. (soc. pr.)	461 535 131	Zajištění okamžité, krizové, krátkodobé pomoci ohroženému dítěti do doby nalezení dlouhodobého řešení.
Bonanza Vendolí Vendolí 308, 569 14 Vendolí Mgr. et Bc. Lenka Buchtová (ředitelka)	608 218 847	Poskytuje pomoc ohroženým dětem a jejich rodinám. Provozuje tři nízkoprahové kluby a dva programy sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi.

Nízkoprahový klub Díra Svitavy Felberova 669/2, 568 02 Svitavy Bc. Michaela Kopová, DiS.	734 598 577	Poskytuje dětem a mladým lidem podporu, poradenství a pomoc v obtížných životních situacích a prostor pro bezpečné trávení volného času.
Laxus Wolkerova alej 92/18, 568 02 Svitavy Mgr. Martin Svoboda	734 319 994	Poskytuje služby pro uživatele drog a jejich blízké.
Svitavská nemocnice - psychologická ambulance pro děti a dorost Kollárova 643/7, 568 02 Svitavy Mgr. Ing. Kateřina Mlynářová (psycholog)	702 281 107	Provádí diagnostiku psychických poruch a výchovných potíží dětí. Poskytuje krizovou intervenci v náhlých životních situacích a individuální psychoterapii.
Mateřské a rodinné centrum Krůček, Svitavy, o.s. Wolkerova alej 92/18, 568 02 Svitavy Mgr. Monika Čuhelová (vedoucí)	737 236 152	Nabízí aktivity a služby rodičům s malými dětmi. Je komunitním a integračním, výchovným a vzdělávacím, informačním a poradenským centrem pro rodiny s dětmi. Pořádá příměstské tábory, výlety, nabízí hlídání dětí.
Středisko volného času – Tramtáryje Svitavy Purkyňova 284/1, 568 02 Svitavy Ondřej Komůrka (ředitel)	731 605 950	Poskytuje zájmové a volnočasové aktivity pro děti a mládež. Zajišťuje tábory, programy na adaptační pobyty apod.

11. Program proti šikanování

Vychází z Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, č.j. MSMT-21149/2016.

11. 1. Šikana

11.1.1. Znaky, stadia šikany, signály upozorňující na šikanu

Znaky šikany:

1. patrný úmysl ublížit druhému, ať už fyzicky (např. bití, strkání, krádeže peněz a věcí, schovávání a ničení věcí) nebo psychicky (pomlouvání, nadávky, vyloučení ze společnosti ostatních, kyberšikana apod.),

2. útočníkem může být jedno dítě nebo skupina dětí,
3. incidenty jsou opakované - za šikanování se většinou nepovažuje jednorázová akce (např. kluci se poperou) či šikádlení (kamarádké – každý ze zúčastněných nad tím má kontrolu a i když může být občas nepříjemné, zdánlivá oběť dokáže říct DOST), pozor však na přerůstání v šikanu,
4. nepoměr sil mezi útočníkem a obětí - tato převaha může být skutečná nebo zdánlivá, v oblasti fyzické síly nebo agresivity, v osobní síle jedince nebo v početní převaze skupiny.

(Parry J., Carrington G. : *Čelíme šikanování*)

Stadia šikany:

Dle Koláře má šikana pět stadií. Zjednodušeně popsáno:

1. Ostrakismus – **vyloučení z kolektivu**, převážně psychická forma, existuje v podstatě v každé skupině, kde je okrajový člen (jeden či více), odstrkovaný, necítí se zde dobře, zárodek šikany,
 2. **fyzická agrese, přitvrzování** – začíná se objevovat agrese vůči vyčleňovaným žákům, pro agresory jsou „hromosvod“ na odreagování, terč zábavy,
 3. **vytvoření jádra**, které začíná systematicky trápit vyhlédnuté oběti,
 4. **většina třídy** přijímá normy agresorů,
 5. **celá třída** přijme normy agresorů, ve třídě jsou pouze 2 skupiny – agresori – „otrokáři“ a oběti – „otroci“.
1. První stadium se vyskytne téměř v každé třídě - to ovšem neznamená, že jej budeme tolerovat!!! V každé skupině se najde někdo, kdo je méně oblíbený, může být odstrkovaný či sloužit jako terč různých „legráček“ a necítí se zde dobře (ostrakismus).
 2. Nevšímáme-li si těchto náznaků nebo na ně nereagujeme a tolerujeme je, dáváme tak agresorům zelenou. Situace se začíná vystupňovat, objevuje se i nějaká forma fyzické či psychické agrese. Agresori začínají „zkoušet“ nás, učitele, kde máme hranice a co jim dovolíme. V případě, že vyučující selhávají, šikana se rozvine. Šikana však také může být dobře skrývaná, dít se pouze za zády učitelů (např. na WC, o přestávce, když vyučující odejde) nebo mimo školu - cestou na oběd, domů. Pak si o to ostražitěji musíme všimnout signálů, které nás na šikanu upozorňují.
 3. Třetí stadium nastane tehdy, vyčlení-li se skupina spolupracujících agresorů, kteří začnou vybranou oběť systematicky trápit. Nenajde-li se dospělá osoba či podobně silná skupina ve třídě, která by agresory zastavila, šikana se rozvine naplno.
 4. Ve čtvrtém stadiu přijímá normy agresorů většina třídy, i ti „hodní“, kteří by sami od sebe ostatním neublížovali, vyučující tolerují chování agresorů.
 5. V pátém stadiu už pak přijímá normy agresorů třída celá za prorůstání do školního systému, škola toleruje chování agresorů.

Signály, které nás upozorňují na šikanu:

Pokročilou skrývanou šikanu není lehké odhalit. Pomoc a odstranění šikany je pak mnohem obtížnější a náročnější na čas. Signály, které nás varují před tím, že se ve třídě něco děje:

1. Lze to vysledovat na chování žáků vůči sobě - dítě je o přestávkách často samo; v hodinách se mu žáci posmívají, ať řekne cokoli; nerad vyjadřuje, co si myslí, aby se mu ostatní nesmáli, atd. Třídní učitel i ostatní vyučující by si měli všimnout toho, jak se žáci k sobě vzájemně chovají a

náležitě to hodnotit, aby žáci věděli, kdy se chovají nevhodně. Mnoho agresorů šikany si totiž možná ani neuvědomuje, že jeho chování může někomu tolik ublížit - právě zde je možné odhalit šikany ještě v prvním stadiu, nerozvinutou. Není to jednoduché, protože je to často dokonale skrýváno.

2. Vyučující by měl cíleně vyhledávat náznaky šikany nebo volání o pomoc oběti; oběť se často bojí sdělit někomu, že je jí ubližováno, protože má strach, aby se situace ještě více nezhoršila.

Jak cíleně vyhledávat náznak šikanování?

- rozhovor s dětmi
 - dotazník pro učitele i žáky
 - pozorování vzájemného chování žáků v hodinách, není-li (např. při skupinové práci) někdo vyčleňován z kolektivu apod.
 - pozorování vzájemného chování žáků o přestávkách, všímání si nezvyklého chování, např. úzkostného, bojácného nebo naopak agresivního
 - schránka důvěry
3. Dítě samo přijde a oznámí, že se v kolektivu necítí dobře, že se mu spolužáci posmívají, apod.
 4. Zákonní zástupci šikanovaného dítěte požádají školu o pomoc.
 5. Pomocí tzv. Schránky důvěry, do které mohou žáci vhadzovat své dotazy týkající se čehokoli, žádosti o pomoc apod. Tyto dotazy bývají někdy anonymní, odpovědi na ně tedy mohou být podávány v hodinách občanské nebo rodinné výchovy (začlenění do probíraného tématu); pomoc s řešením nějakého problému se pak rovněž může dít v rámci OV či RV. Individuálně se mohou řešit dotazy, které anonymní nejsou. Vzhledem k tomu, že škola měla v loňském roce školního psychologa, na kterého se žáci se svými problémy byli zvyklí obracet, nebyla schránka důvěry vůbec využita.

11.1.2. Co můžeme dělat při podezření na šikany

Jak může pomoci učitel, získá-li podezření na šikany?

Vyučující, který má podezření na šikany, informuje o tomto podezření třídního učitele. Třídní učitel pak informuje metodika prevence, speciálního pedagoga či vedení školy. Společně pak řeší situaci dál.

V první řadě je vhodné odhadnout závažnost situace. Podle toho se následně připraví plán postupu řešení. Je nutné zjistit, zda vůbec jde o šikany, a pokud ano, je-li to šikana v počáteční fázi, nebo zda se již rozvinula do pokročilého stadia (viz Příloha 1: Krizový plán pro řešení šikany).

Co může udělat žák, aby zabránil šikaně?

Uvidí-li někdo, že se děje, co by se dít nemělo, např. že je někomu ubližováno, má několik možností jednání:

- zastat se šikanovaného dítěte (nikdy se nezachovat tak, že to nevidím!),
- požádat kamarády o pomoc a snažit se ukázat agresorovi, že stojíme za obětí,
- ohlásit to někomu dospělému - rodičům, učitelům.

Samozřejmě vždy záleží na konkrétní situaci, dítě nemůže ohrozit samo sebe. Vždy by také mělo situaci ohlásit někomu dospělému, aby se zamezilo opakování situace.

Je-li dítě samo obětí šikany, má opět několik možností:

- dát jasně agresorovi najevo, že se mu jeho chování nelíbí (někdy si agresor nemusí uvědomovat závažnost svého jednání),
- nenechávat si to jen pro sebe, neuzavírat se do sebe, ale jít to ohlásit- a to buď rodičům, učiteli nebo svému kamarádovi, který by nám mohl poradit, co dělat. Opět platí, že by také mělo vždy situaci ohlásit někomu dospělému, aby se zamezilo jejímu opakování.

Náznaky šikany nepodceňujeme! Včas zasáhneme! Vytvořme takové podmínky, které zabraňují vzniku šikany!

11.1.3. Prevence šikany

- vypracovat **PRAVIDLA TŘÍDY** – v třídnické hodině, popř. v hodinách Ov, Rv. Pravidla jsou jednoduchá, jasná, pozitivně postavená, jejich počet není příliš vysoký (např. 5 pravidel). Důležité je pravidla dodržovat, třídní učitel hlídá jejich dodržování a poukazuje na jejich porušování, oceňuje a trestá (různými formami),
- posilovat demokracii ve třídě, spravedlivě řešit spory, jednotné odměny a tresty, žáci musí vědět, co je vhodné a nevhodné a že nevhodné chování nebude tolerováno,
- učitel by se měl orientovat na outsidersy, preventivně je chránit, ne stát vždy na straně většiny,
- vést žáky k úctě ke každé lidské bytosti – zaměřit se na to ve všech předmětech (zvl. v Ov, Vz, Rv, D - příklady z minulosti; ČJ- na příkladech literárních postav, PŘ- příklady z přírody atd.),
- zařazovat problematiku šikany do práce v hodinách Ov, Rv, Vz - všem by mělo být jasné, že nadávání, týrání a násilí jsou nepřijatelné; zařazení problematiky šikany do hodin, žáci jsou seznamováni s problematikou šikany, při hraní rolí mají možnost poznat, jak se cítí agresor, jak se cítí oběť; společně pak hledají prostředky proti šikaně, získávají informace, jak se zachovat, setkájí-li se se šikanou atd.,
- zaměřit se na vzájemné vztahy jak mezi učiteli a žáky, tak i mezi žáky navzájem, aby mohlo vzniknout prostředí vzájemné důvěry. Vytvářet klima, ve kterém mohou děti mluvit o svých pocitech, klima, ve kterém cítí, že se mohou někomu svěřit (v hodinách Ov, Rv, Vz, jednotlivým vyučujícím, třídnímu učiteli, spolužákovi),
- vytvářet co nejčastěji princip kooperace ve třídě – **SKUPINOVÁ PRÁCE** – naučit žáky spolupracovat, naslouchat druhým, přijmout názor druhého, přiznat porážku apod.
- zajistit dozory ve škole,
- dbát na dodržování pravidel uvedených ve školním řádu – zásady týkající se chování a kázně, pravidla používání mobilů apod.,
- diagnostikovat „ohrožené třídní kolektivy“, práce s těmito kolektivy, popř. individuální konzultace pro žáky a zákonné zástupce (třídní učitel, metodik prevence, speciální pedagog),
- nabízet kroužky a nepovinné předměty, hovořit s dětmi o vhodném trávení volného času.

11.1.4. Šikana zaměřená na učitele

- je specifická tím, že dojde k narušení jasně definovaných rolí (učitel × žák) a žák se dostane do pozice větší moci než pedagog, bez ohledu na formálně vyšší moc a autoritu učitele,
- nejčastěji se odehrává ve škole – ve třídách a na chodbách, ale také mimo školu ve veřejných prostorech, v místě bydliště pedagoga nebo online.

Postupy řešení šikany zaměřené na učitele

- Pedagog, který čelí šikaně ze strany žáků, oznámí tuto skutečnost vedení školy.
- Vedení školy dále řeší situaci dle situace, a to za spolupráce členů ŠPP, třídního učitele, jehož třída je zainteresovaná, zákonných zástupců třídy a pracuje s kolektivem třídy. V nutných případech se škola obrací na externí organizace, jako SVP Alfa, PPP apod.

11. 2. Kyberšikana

Šikanování jiné osoby s využitím internetu, mobilních telefonů či jiných informačních technologií. Jedná se o druh psychické šikany, pro kterou je typické ubližování, ztrapňování, obtěžování, ohrožování, zastrašování apod. Může mít podobu např. zakládání falešných profilů na jméno žáka či učitele s dehonestujícím obsahem, prezentace ponižujících videí na portálech, jako je youtube.com, spoluzaci.cz nebo facebook.com apod., prezentace zraňujících komentářů na webu, rozesílání vulgárních nebo výhrůžných koláží s tváří žáka nebo učitele či příslušníků jeho rodiny, výhrůžné SMS nebo e-maily apod.

11.2.1. Specifické znaky kyberšikany

- Útočníci jsou anonymní – většinou pod přezdívkou, svou identitu mohou měnit. Proto má agresor větší odvalu a používá drsnější metody.
- Útočníkem může být každý, kdo má potřebné znalosti ICT, i fyzicky slabý jedinec. Útočníky bývají většinou žáci s dobrým sociálním statutem. Mnohdy jsou sami oběťmi kyberšikany nebo jejími pozorovateli.
- Šikana může probíhat kdykoliv a kdekoliv.
- Ve virtuálním světě se lidé chovají jinak než ve skutečnosti – lžou o své osobě, jsou méně opatrní (sdělují o sobě informace); oběť si může agresor vybrat náhodně.
- Při kyberšikaně se dají pořízené záznamy posílat dál, vzniká tak početné publikum.
- Protože se jedná o psychické týrání, nelze jej snadno rozpoznat.
- Někdy může být kyberšikana neúmyslná – nedojde nám, jak žert zapůsobí.

11.2.2. Prevence kyberšikany

- Vždy respektujeme ostatní uživatele.
- Dobře si rozmyslíme, co odesíláme a komu.
- Nakládáme se svým heslem opatrně, nesdělujeme ostatním.
- Nikdy nikomu neznámému nesdělujeme své osobní údaje, neposíláme intimní fotografie.
- Seznámíme se s pravidly chatu či diskuse, at' víme, co je zakázáno dělat.

- Seznámíme se s riziky, která souvisejí s elektronickou komunikací.

Datum vypracování: 30. září 2025

Školní metodik prevence: Mgr. Květa Daševičová

Ředitel školy: Mgr. Jakub Velecký

12. Přílohy

Příloha č. 1 - Krizový plán pro řešení šikany

Vyskytne-li se šikana ve třídě nebo nás někdo o šikaně informuje, začneme tuto situaci neprodleně vyšetřovat. Následující kroky jsou vypracovány pro případ, že se staneme svědky šikany v kolektivu. Pokud nejsme přímo svědky šikany, ale někdo nás o ní informuje, lze

samozřejmě body 1 a 2 vynechat. Také lze pořadí jednotlivých bodů měnit dle situace, např. můžeme nejprve mluvit s obětí, uklidnit ji apod.

- Postupujeme dle aktuální potřeby, ale vždy tak, abychom zajistili v co nejvyšší míře bezpečí žáků školy.**
- Všechny informace si zapisujeme.**

1. **Zabezpečení ochrany oběti** – vyučující, který zjistí šikanu, popř. asistent pedagoga (je-li přítomen), odvede oběť z místnosti, kde se nachází. Agresor/agresoři mohou být přítomni. Předání oběti do péče dospělé osoby (jiný vyučující, asistent pedagoga, vedení školy). Nejsou-li přítomny dvě dospělé osoby, které by mohly zajistit zároveň odvedení oběti a hlídání agresorů, je spolehlivý žák poslán, aby přivedl nejbližší dospělou osobu - zaměstnance školy.
2. **Zajištění hlídání agresorů** – další dospělá osoba, která je přítomna, hlídá skupinu, ze které byla oběť odvedena, aby se agresoři nemohli domluvit na společné křivé výpovědi.
3. **Zajištění informovanosti v rámci školy** - jedna z osob pak informuje třídního učitele a dle možnosti metodika prevence, speciálního pedagoga, výchovného poradce, vedení školy. Alespoň dva z pedagogických pracovníků (třídní učitel, metodik prevence, speciální pedagog, výchovný poradce, zástupkyně, ředitel školy – dle nutnosti jednat rychle a přítomnosti pracovníků ve škole) pak započnou vyšetřování dle dalších bodů.
4. **Vyšetřování, rozhovory:** zjistíme co, kdo, kdy, komu dělal. Pokoušíme se nalézt další vhodné svědky a zajistit důkazy. Dle situace zaručíme různým stranám mlčenlivost ze strany školy. Důrazně upozorníme vyšetřované na to, aby o našem rozhovoru s nikým dalším nemluvili. Žáky pak vracíme zpět do hlídané skupiny, popř. zákonným zástupcům (viz bod 5).
 - a) **rozhovor s informátorem** - pokud jsme byli o šikaně informováni jinou osobou, zjistíme, jak se o té situaci dozvěděla, má-li konkrétní představu, co se přesně děje, zjistit všechno, co o tom ví. Informátorovi je zaručena mlčenlivost ze strany školy.
 - b) **rozhovor s obětí** - uklidníme žáka, dáme mu najevo, že se zabýváme jeho problémem, zjistíme kdo, co a kdy mu dělal,
 - c) **rozhovory se svědky** - individuální, případně konfrontační.
 - d) **rozhovory s agresory** - individuální, případně konfrontační.
5. **Zajištění informovanosti zákonných zástupců** – jedna z osob zasvěcená do vyšetřování zajistí informování zákonných zástupců obětí, agresorů, popř. ostatních žáků, kterých se situace týká. Kontaktovat zákonné zástupce lze samozřejmě i dříve, např. je-li potřeba zajištění ochrany, odvedení ze školy, předání do lékařské péče apod.
6. **Oznámení OSPOD** – je-li potřeba, tedy pokud např. zákonní zástupci odmítají spolupráci se školou.
7. **Oznámení policii** – je-li potřeba. Vyplyne-li z vyšetřování podezření na spáchání trestného činu, má škola ohlašovací povinnost.
8. **Následná práce** - s účastníky šikany, s celou třídou, zákonnými zástupci. Vhodné je zařazení intervenčního programu odborníků SVP, PPP apod.

Příloha č. 2 - Krizový plán pro řešení kyberšikany

Vyskytne-li se kyberšikana ve třídě/škole a někdo nás o ní informuje, začneme tuto situaci neprodleně vyšetřovat. Pořadí jednotlivých bodů lze měnit dle situace, např. můžeme nejprve mluvit s obětí, uklidnit ji apod.

- Postupujeme dle aktuální potřeby, ale vždy tak, abychom zajistili v co nejvyšší míře bezpečí žáků školy.**
- Všechny informace si zapisujeme.**

1. **Zabezpečení důkazů** – vyučující, který je informován o kyberšikaně, neprodleně důkazy zdokumentuje. Jsou-li mu ukázány sms, chat na sociálních sítích, email apod., který je považován informátorem za kyberšikanu, je pořízen např. printscreen, fotografie materiálu. Vyučující může kontaktovat např. správce ICT s žádostí o pomoc. Informátorem může být sama oběť či někdo jiný.
2. **Zabezpečení ochrany oběti/informátora** – je-li možnost, že by oběť či informátor mohl být napaden, mohlo by jim být vyhrožováno nebo na ně vyvíjen nátlak ze strany agresorů, vyučující popř. asistent pedagoga je odvede z místnosti a předá je do péče dospělé osoby (jiný vyučující, asistent pedagoga, vedení školy). Nejsou-li přítomny dvě dospělé osoby, které by mohly zajistit zároveň odvedení oběti a hlídání agresorů, je spolehlivý žák poslán, aby přivedl nejbližší dospělou osobu - zaměstnance školy.
3. **Zajištění hlídání agresorů** – v případě nutnosti (jsou-li agresori ve škole a hrozí-li to, že se domluví na křivé výpovědi), je přivolána další dospělá osoba, která hlídá tuto skupinu.
4. **Zajištění informovanosti v rámci školy** - jedna z osob pak informuje třídního učitele a dle možnosti metodika prevence, speciálního pedagoga, výchovného poradce, vedení školy. Alespoň dva z pedagogických pracovníků (třídní učitel, metodik prevence, speciální pedagog, výchovný poradce, zástupkyně, ředitel školy – dle nutnosti jednat rychle a přítomnosti pracovníků ve škole) pak započnou vyšetřování dle dalších bodů.
5. **Vyšetřování, rozhovory:** zjišťujeme co, kdo, kdy a komu dělal, pokoušíme se nalézt další vhodné svědky a zajistit důkazy. Důrazně upozorníme vyšetřované na to, aby o našem rozhovoru s nikým dalším nemluvili. Žáky pak vracíme zpět do hlídané skupiny, popř. zákonným zástupcům (viz bod 6).
 - a) **rozhovor s informátorem** - pokud jsme byli o kyberšikaně informováni jinou osobou, zjistíme, jak se o té situaci dozvěděla, má-li konkrétní představu, co se přesně děje, zjistit všechno, co o tom ví,
 - b) **rozhovor s obětí** - uklidníme žáka, dáme mu najevo, že se zabýváme jeho problémem, zjistíme kdo, co a kdy mu dělal,
 - c) **rozhovory se svědky** - individuální, případně konfrontační,
 - d) **rozhovory s agresory** - individuální, případně konfrontační.
6. **Zajištění informovanosti zákonných zástupců** – jedna z osob zasvěcená do vyšetřování zajistí informování zákonných zástupců obětí, agresorů, popř. ostatních žáků, kterých se situace týká. Kontaktovat zákonné zástupce lze samozřejmě i dříve, např. je-li potřeba zajištění ochrany, odvedení ze školy, předání do lékařské péče apod.
7. **Oznámení OSPOD** – je-li potřeba, tedy pokud např. zákonní zástupci odmítají spolupráci se školou.
8. **Oznámení policii** – je-li potřeba. Vyplyne-li z vyšetřování podezření na spáchání trestného činu, má škola ohlašovací povinnost.
9. **Následná práce** - s účastníky kyberšikany, s celou třídou, zákonnými zástupci. Vhodné je zařazení intervenčního programu odborníků SVP, PPP apod.

Příloha č. 3 - Postup školy při výskytu podezřelé látky a při podezření na užití omamné látky žákem

Následující ustanovení jsou ukotvena v zákoně č.65/2017 Sb. ze dne 19. 1. 2017 o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek.

1) Tabákové výrobky, kuřácké pomůcky, bylinné výrobky určené ke kouření a elektronické cigarety

Prodej nebo podávání tabákových výrobků, bylinných výrobků určených ke kouření a elektronické cigarety osobám mladším 18 let je zakázáno. Dále se zakazuje prodávat kuřácké pomůcky osobě mladší 18 let.

Ve vnitřních i vnějších prostorách školy je zakázáno kouření a používání elektronických cigaret. Kouřit a používat elektronické cigarety zde nesmějí žádné osoby, stejně tak není možné zřizovat kuřárny nebo místa pro kouření vyhrazená.

Vchod do budovy školy je označen zjevně viditelnou a nepoškozenou grafickou značkou "Kouření zakázáno".

Ve škole je dále zakázáno prodávat tabákové výrobky, kuřácké pomůcky, bylinné výrobky určené ke kouření a elektronické cigarety.

Postup při konzumaci tabákových výrobků ve škole

- 1. Odebrání tabákového výrobku** - zjistí-li zaměstnanec školy porušení zákazu kouření nebo používání elektronických cigaret v prostorách školy, v době školního vyučování či v rámci akcí školou pořádaných, je třeba žákovi tabákový výrobek odebrat.
Pokud poruší zákaz jakákoliv jiná osoba v prostoru školy (rodič, jiný zaměstnanec školy apod.), je škola povinna tuto osobu vyzvat, aby v tomto jednání nepokračovala nebo aby školu opustila. Tato osoba je povinna výzvy uposlechnout.
- 2. Zajištění informovanosti v rámci školy** - jedná-li se o žáka školy, pracovník školy informuje třídního učitele, dále je pak informován metodik prevence a vedení školy. O události je sepsán stručný záznam s vyjádřením žáka, (zejména odkud má tabákový výrobek), který založí školní metodik prevence do své agendy.
- 3. Informování zákonného zástupce** - v případě porušení zákazu kouření informuje třídní učitel, metodik prevence či vedení školy zákonného zástupce nezletilého žáka.
- 4. Informování OSPOD** - v závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyzoomí škola OSPOD.

2) Alkohol

Prodej nebo podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let je v ČR zakázáno.

Zakazuje se prodávat a podávat alkoholické nápoje ve škole, na akci určené převážně pro osoby mladší 18 let, na veřejnosti přístupné sportovní akci a prostřednictvím automatu. Podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let může být trestným činem nebo přestupkem.

Ve svém školním řádu škola stanovuje zákaz užívání alkoholu v prostorách školy v době školního vyučování i na všech akcích školou pořádaných.

Dále je ve škole zákaz vstupu a zdržování se pro osobu, která je zjevně pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky a je ve stavu, v němž ohrožuje sebe nebo jinou osobu, majetek nebo veřejný pořádek.

Konzumace alkoholu ve škole

1. **Odebrání alkoholu** – je-li žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy, v době školního vyučování či v rámci akcí školou pořádaných, je třeba mu alkohol neprodleně odebrat.
2. **Zvážení stavu žáka** - podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
 - a) V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
 - b) Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle školního řádu školy: O události sepiše stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho má alkohol), který založí školní metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.
 - c) V případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
 - d) Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností vyžadovat pomoc.
 - e) Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky.
 - f) Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
 - g) V případě uživatelského zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
 - h) Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.

Nález alkoholu ve škole

1. V případě, kdy pracovníci školy **naleznou v prostorách školy alkohol**, postupují takto:
 - a) O nález ihned uvědomí vedení školy.
 - b) Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
 - c) Zpracují stručný záznam o události.
2. V případě, kdy pracovníci školy **zadrží u některého žáka alkohol**, postupují takto:
 - a) O nález ihned uvědomí vedení školy.
 - b) O nález sepiše stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nálezu a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy nebo její zástupce. Zápis záznamu založí školní metodik prevence do své agendy.

- c) O nálezu vyrozumí zákonného zástupce žáka, a v případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož žáka, i orgán sociálně-právní ochrany dítěte, kterým je obecní úřad obce s rozšířenou působností.
- d) V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.

3) Omamné a psychotropní látky

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace omamných a psychotropních látek, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek.

Školním řádem škola stanovuje zákaz užívání OPL a jejich distribuci a přechovávání. Současně stanovuje zákaz vstupu do školy pod jejich vlivem. Školním řádem stanovuje rovněž sankce za porušení zákazu. Porušení zákazu bude vždy projednáváno na pedagogické radě za účelem hodnocení chování žáka.

Ten, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný připravuje nebo páchá trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 a 188 a spáchání nebo dokončení takového trestného činu nepřekazí, se sám vystavuje trestnímu stíhání. Překazit takový čin lze tím, že ho včas oznámí orgánům Policie ČR nebo státnímu zástupci.

Konzumace OPL ve škole

1. **Odebrání látky** - v případě, kdy je žák přistižen při konzumaci OPL v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. **Zvážení stavu žáka** - podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
 - a) V případě, kdy je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
 - b) Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle školního řádu školy. Především ihned zajistí vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy.
 - c) V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
 - d) Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.
 - e) Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval OPL ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky.
 - f) Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
 - g) V případě uživatelského zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.

- h) Z konzumace OPL ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem. Nicméně je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je nebezpečný pouze sobě, distributor všem. Distribuce je trestným činem, užívání OPL je porušením školního řádu.
- i) Navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za nebezpečné a protiprávní jednání.

Distribuce OPL ve škole

Distribuce OPL je v České republice považována za protiprávní jednání. Je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující.

Přechovávání OPL je také vždy protiprávním jednáním. Množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo blíže specifikováno buď jako přestupek nebo v případě množství většího než malého jako trestný čin, ale toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih, který je stanovený školním řádem.

1. Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci OPL, musí o této skutečnosti škola vždy vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu.
2. Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let nebo bylo namířeno proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola také zákonného zástupce a orgán sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností.
3. Pokud v rámci tohoto podezření zajistí pracovníci školy nějakou látku, postupují způsobem popsáním níže.

Nález OPL ve škole

V případě, kdy pracovníci školy naleznou u žáka nebo v prostorách školy látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

1. Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
2. O nález ihned uvědomí vedení školy.
3. Za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíše datum, čas a místo nálezů.
4. Obálku přelepí, přelep opatří razítkem školy a svým podpisem a uschovají ji do školního trezoru.
5. O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

4) Hazardní hraní

Jako **hazardní hraní či hráčství** lze označit jakékoliv jednání, které vyžaduje nevratné investice (peníze nebo jinou hodnotu) s vidinou zisku založeného na náhodě nebo nejistém výsledku. Součástí tohoto chování je představa rychlého získání peněz nebo jiných hmotných výher a

nastavení pravidel hazardních her tak, že jsou z dlouhodobého hlediska nevýhodné pro sázející a vytvářejí bludný kruh.

Poměrně novým a častým jevem u mladých lidí je **on-line hazardní hra**. Jde o hraní prostřednictvím internetu pomocí počítače, tabletu, mobilního telefonu. Je nebezpečné zejména proto, že může být provozováno dlouhou dobu velmi skrytě, je takřka všude dostupné, manipuluje se pouze s virtuálními penězi. Dalším rizikem je pouze formální kontrola minimálního věku 18 let (například kliknutí na prohlášení typu: „Ano, je mi více než 18 let“).

Ve školním prostředí se lze nejčastěji setkat s **drobným neorganizovaným hraním** – jde o všechny formy hry o peníze, jiný majetek či protislužby, které probíhají po domluvě mezi jednotlivci či v partě. Nejčastěji se jedná o karetní hry.

Škodlivé (též problémové) hráčství lze charakterizovat jako jakýkoliv druh opakovaného hraní hazardních her jedincem, které způsobuje nebo zhoršuje negativní důsledky, jako jsou finanční problémy a dluhy, rozvoj závislosti, problémy ve vztazích, ale i problémy fyzického a duševního zdraví. Negativní důsledky prožívá také sociální okolí hráče. Škodlivé (problémové) hráčství bývá také označováno jako nutkavé anebo nezodpovědné hráčství. Za škodlivé můžeme považovat i jakékoliv hazardní hraní u dětí a mladistvých, a to nejen proto, že je **do 18 let věku zákonem zakázané**, ale zejména proto, že závislost se u dětí a mladistvých rozvíjí velmi rychle a může mít vážné důsledky pro rozvoj jejich osobnosti. U dětí a dospívajících bude patologická forma hazardu nejspíše diagnostikována jako jiná forma poruchy chování F 91.8 (musí ovšem jít o opakované projevy po dobu minimálně 6 měsíců). Tuto diagnostiku provádí psychiatr.

Možné příznaky hazardního hraní u žáka a související problémy

Příznaky se mohou projevat na všech rovinách bio-psycho-sociálního modelu. Jde konkrétně například o následující příznaky: chlubení se hrou a výhrami, používání hráčského slangu, lhaní, utrácení peněz, záškoláctví, změny nálad, výbušnost, popudlivost, stranění se kolektivu, samotářství, uzavřenost, nízká sebedůvěra, myšlenky na hru, ztráta zájmu o koníčky, problémy doma i ve vztazích a v kolektivu, zhoršení prospěchu, krádeže doma a ve škole, psychosomatické projevy, deprese, úzkost, sebevražedné myšlenky a tendence, užívání návykových látek, závislost na hraní počítačových her a na internetu, raná zkušenost s hazardní hrou, potíže s adaptací a pravidly, dluhy, finanční problémy, trestná činnost atd.

Prevence hazardního hraní ve škole:

- vytváření příležitostí pro efektivní trávení volného času,
- včasná diagnostika a intervence,
- rozhodný a jasně proklamovaný postoj školy jako instituce, která hazardní hru netoleruje a činí v tomto ohledu konkrétní opatření,
- účinně blokovat hazardní servery na své internetové síti (počítačové učebny, wifi).

Specifická prevence hazardního hraní:

- zvýšení informovanosti žáků o povaze a rizicích hazardního hraní, včetně korekce chybných informací a mylných přesvědčení o hazardní hře,
- odhalování matematických a statistických principů sázek,
- budování finanční gramotnosti žáků, která obnáší i problematiku dluhových pastí, hospodaření s domácím rozpočtem či bezpečností při vedení účtů,
- propojování tématu hazardního hraní i s tématy jiných závislostí, zejména pak s internetovou závislostí a užíváním návykových látek,

- informovanost žáků o tom, na koho se v případě problémů s hazardní hrou mohou obrátit o pomoc (metodik prevence, speciální pedagog, Linka bezpečí tel. 116 111 – nonstop).

Všeobecná nespecifická prevence:

- aktivity zaměřené na podporu rozvoje osobnosti, zvládacích strategií, sebedůvěry, komunikace, zdravého životního stylu,
- zapojení do volnočasových aktivit.

Postup pedagoga:

1. V případě podezření, že se nezletilý žák věnuje hazardnímu hraní, třídní učitel v první řadě informuje zákonného zástupce žáka při osobním setkání. Podporu v této situaci mu poskytnou pracovníci školního poradenského pracoviště (školní metodik prevence, výchovný poradce či speciální pedagog).
2. Pokud rodiče odmítají spolupracovat s pracovníkem školy, je škola oprávněna vyrozumět obecní úřad, tedy sociálního pracovníka z orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD). V případě vážného či odůvodněného podezření zákon dokonce určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost OSPOD.
3. V případě nutnosti návazné intervence pro žáka či třídní kolektiv je možné se obrátit na oblastního metodika prevence z pedagogicko-psychologické poradny, který může poskytnout metodickou pomoc či školu případně osobně navštívit.
4. Pokud má vyučující důvodné podezření, že byl v souvislosti s hazardním hraním spáchán trestný čin (krádež, podvod, ublížení na zdraví atp.), informuje o této situaci ředitele školy a v koordinaci s pracovníky školního poradenského pracoviště zvolí vhodný postup vyšetření události. O tomto postupu vyhotoví písemný zápis. Škola má ze zákona povinnost se v případě spáchání trestného činu (či podezření na spáchání) obrátit na orgány činné v trestním řízení, tj. Policii ČR.

Příloha č. 4 - Krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací týkajících se žáka s PAS

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

- 4 žáci (založeno u IVP u výchovné poradkyně)

Příloha č. 5 - Vyhodnocení Ročního minimálního programu pro rok 2024/2025